

FINELIBIN E-KIRJAKYSELY
KORKEAKOULUOPISKELIJOILLE JA -OPETTAJILLE

Paula Mikkonen
Iina Peltonen

Kansalliskirjasto, Helsinki 2016

ISBN 978-951-51-2506-4 (pdf)

Julkaisija	Kansalliskirjasto
Julkaisun päivämäärä	27.9.2016
Tekijät	Paula Mikkonen, tietoasiantuntija Iina Peltonen, tietoasiantuntija
Julkaisun nimi	FinELibin e-kirjakysely korkeakouluopiskelijoille ja -opettajille
Sarjan nimi ja numero	Raportteja ja selvityksiä 3/2016
ISSN	2242/8119
ISBN	978-951-51-2506-4
URL	
URN	URN:ISBN: 978-951-51-2506-4
Kokonaissivumäärä	84
Kieli	Suomi
Avainsanat – YSA (Suomi)	FinELib, kurssikirjat, e-kirjat
Tiivistelmä	Kansalliskirjasto toteutti yhdessä suomalaisten korkeakoulukirjastojen kanssa korkeakouluopettajille ja -opiskelijoille suunnatun e-kirjakyselyn keväällä 2016. E-kirjakyselyllä kartoitettiin opiskelijoiden ja -opettajien kokemuksia e-kirjojen käytöstä opinnoissa ja opetuksessa. Kysely on osa FinELib-konsortion e-kurssikirjahanketta. Tässä raportissa esitetään yhteenveto kyselyn tuloksista.

Utgivare	Nationalbiblioteket
Utgivningsdatum	27.9.2016
Författare	Paula Mikkonen, informationsspecialist Ilina Peltonen, informationsspecialist
Publication	FinELibin e-kirjakysely korkeakouluopiskelijoille ja -opettajille
Seriens namn och nummer	Rapporter och utredningar 3/2016
ISSN	2242/8119
ISBN	978-951-51-2506-4
URL	
URN	URN:ISBN: 978-951-51-2506-4
Sidoantal	84
Språk	Finska
Nyckelord (Allärs)	FinELib, e-böcker
Sammandrag	Under våren 2016 genomförde Nationalbiblioteket i samarbete med högskolebiblioteken en förfrågan om e-böcker bland högskolelärare och studenter. Med denna förfrågan kartlade man studerandes och lärarnas erfarenheter om e-böcker i studierna och undervisningen. Förfrågan är en del av FinELib-konsortiets e-kursboksprojekt. I den här rapporten presenteras sammandrag av resultaten.

Sisältö

1	KYSELYN TAUSTA, TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	8
2	VASTAAJIEN TAUSTATIETOJA.....	10
2.1	Vastausten määrä, vastaajien taustaorganisaatio ja edustavuus.....	10
2.1.1	Opiskelijakyselyn vastausten määrä ja taustaorganisaatio.....	10
2.1.2	Opettajakyselyn vastausten määrä ja taustaorganisaatio	11
2.2	Tutkinto ja oppiala.....	13
2.2.1	Tutkinto (opiskelijat)	13
2.2.2	Oppiala (opiskelijat).....	13
2.2.3	Oppiala (opettajat)	14
2.3	Ikä (opiskelijat ja opettajat).....	16
2.4	Opintojen aloitusvuosi (opiskelijat).....	17
2.5	Äidinkieli (opiskelijat ja opettajat).....	18
3	TULOKSET.....	19
3.1	Opetuksessa käytettävien kirjojen valinta ja käyttö	19
3.1.1	Kun valitset opetuksessa käytettäviä kirjoja, mitä lähteitä käytät valintasi apuna? (opettajat).....	19
3.1.2	Oletko valinnut opetuksessa käytettäväksi kirjoiksi sellaisia kirjoja, jotka ovat saatavissa e-kirjoina? (opettajat)	19
3.1.3	Mitkä tekijät vaikuttavat siihen mitä kirjoja valitset opetuksessa käytettäväksi kirjoiksi (opettajat)?	20
3.1.4	Vaikuttaako opetuksessa käytettävien kirjojen valintaasi se, että kirja on saatavissa e-kirjana? Miten? (opettajat).....	21
3.1.5	Oletko käyttänyt e-kirjoja osana opetustilannetta? (opettajat)	22
3.2	Opintoihin ja lukemiseen käytetty aika ja kirjojen määrä.....	23
3.2.1	Kuinka monta tuntia käytät opiskeluun tyypillisen viikon aikana? (opiskelijat)	23
3.2.2	Kuinka monta tuntia käytät opinnoissa tarvittavien kirjojen lukemiseen tyypillisesti viikossa? (opiskelijat).....	23
3.2.3	Kuinka montaa opinnoissa tarvittavaa kirjaa luet keskimäärin kuukaudessa? (opiskelijat)	24
3.3	E-kirjojen käyttö	24
3.3.1	Oletko lukenut e-kirjoja? (opiskelijat)	24

3.3.2 Oletko itse lukenut e-kirjoja? (opettajat).....	25
3.3.3 Jos e-kirjojen lukemiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia? (opiskelijat ja opettajat)	25
3.3.4 Jos olet lukenut opintohin liittyviä e-kirjoja, mitä e-kirjoja olet lukenut viimeksi? (opiskelijat)	27
3.3.5 Oletko lainannut e-kirjoja kirjastosta? (opiskelijat)	28
3.3.6 Oletko lainannut e-kirjoja kirjastosta? (opettajat).....	28
3.3.7 Jos e-kirjojen lainaamiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia? (opiskelijat ja opettajat)	29
3.3.8 Oletko ostanut e-kirjoja? (opiskelijat).....	30
3.3.9 Oletko ostanut e-kirjoja? (opettajat)	31
3.3.10 Jos e-kirjojen ostamiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia? (opiskelijat ja opettajat)	31
3.3.11 Millä laitteilla olet lukenut e-kurssikirjoja? (opiskelijat).....	33
3.3.12 Millä laitteilla olet lukenut e-kirjoja? (opettajat).....	33
3.3.13 Mitä e-kirjapalveluita olet käyttänyt opintoihisi liittyen? (opiskelijat)	34
3.3.14 Mistä olet saanut tietoa opintohin liittyvistä e-kirjoista? (opiskelijat)	34
3.3.15 Vastaukset e-kirjoihin liittyviin väittämiin	35
3.3.16 Ovatko opetus ja opiskelu mielestäsi hyötynneet siitä, että opintoihin liittyviä kirjoja on saatavissa e-muodossa? (opettajat).....	48
3.3.17 Millaisia e-kirjojen pitäisi mielestäsi olla, jotta ne toimisivat hyvin osana opintoja? (opiskelijat ja opettajat).....	49
3.3.18 Mitä oppialaasi liittyviä kirjoja haluaisit saataville e-kirjoina? (opettajat).....	51
4 YHTEENVETO TULOKSISTA	52
LIITTEET	54

1 Kyselyn tausta, tavoitteet ja toteutus

Kansalliskirjasto toteutti yhdessä suomalaisten korkeakoulukirjastojen kanssa korkeakouluopettajille ja -opiskelijoille suunnatun e-kirjakyselyn keväällä 2016. Kysely oli osa FinELib-konsortion¹ e-kurssikirjahanketta, jonka tavoitteena on ollut laajentaa ja parantaa suomalaisten sähköisten kurssikirjojen tarjontaa ja käytettävyyttä korkeakouluissa.²

E-kirjakyselyllä kartoitettiin korkeakouluopiskelijoiden ja -opettajien kokemuksia e-kirjojen käytöstä opinnoissa ja opetuksessa. Kysymyksillä selvitettiin mm. ovatko opiskelijat ja opettajat lukuineet, lainanneet ja ostaneet opinnoissa tai opetuksessa tarvittavia e-kirjoja, onko e-kirjoja käytetty osana opetusta, millä laitteilla e-kirjoja on luettu, onko e-kirjojen käytöstä ollut hyötyä opinnoissa ja opetuksessa ja millaisia e-kirjojen käyttöön liittyviä ongelmia vastaajat ovat kohdanneet. Vastaajia pyydettiin myös kertomaan, millaisia e-kirjojen pitäisi olla, että ne toimisivat hyvin osana opintoja ja opetusta. Opiskelijoilta kysyttiin myös, kuinka paljon he käyttävät aikaa kirjojen lukemiseen.

E-kirja määriteltiin kyselyn yhteydessä niin, että se tarkoittaa sähköisessä muodossa olevia kirjoja, joita voi lukea esim. tietokoneen tai mobiililaitteen avulla. Koska kysely oli osa FinELib-konsortion e-kurssikirjahanketta, se rajattiin koskemaan vain yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoita ja opettajia. Kyselyä ei kuitenkaan kohdistettu pelkästään hankkeessa pilotoituihin e-kurssikirjoihin, vaan sillä kartoitettiin yleisesti e-kirjojen käyttöä opinnoissa ja opetuksessa.

Kysely toteutettiin verkkokyselynä, jotta tavoitettaisiin mahdollisimman suuri vastaajaryhmä ja saataisiin koottua laaja aineisto. Opettajille ja opiskelijoille laadittiin erilliset verkkokyselylomakkeet (liitteet 1 ja 2) suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Linkit kyselyihin lähetettiin kaikille korkeakoulukirjastoille. Kyselylomakkeet olivat avoinna 12.1.-31.5.2016.

Kirjastoja kannustettiin tiedottamaan kyselystä omassa organisaatiossaan. Jokaiselle kyselyyn osallistuvalla kirjastolle luvattiin koota oman organisaation vastuksista yhteenveto, jota ne voivat käyttää apuna kurssikirjahankintojen suunnittelussa jatkossa. Kukin kirjasto päätti kuitenkin itsenäisesti kyselyn tiedottamisesta, joten kyselyn aktiivisen tiedottamisen ajankohta vaihteli korkeakouluittain.

Ennalta laadittujen vastausvaihtoehtojen lisäksi lomakkeilla annettiin mahdollisuus myös avovastauksiin. Kyselyjen tuloksista tehtiin yhteenveto Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalveluissa.

Tässä raportissa esitellään kyselyn tulokset yksitellen kysymys kerrallaan. Osa kysymyksistä on esitetty vain opiskelijoille, osa opettajille ja osa molemmille. Kysymysten kohderyhmät on merkitty kysymysotsikoihin ja kaavioteksteihin. ”Opettaja”-termiä käytetään kyselyn tulosten analyysissä kuvaamaan kaikkia opettajakyselyyn

¹ FinELib-konsortio: <https://www.kiwi.fi/display/finelib/>

² FinELibin kotimaisia e-kurssikirjoja korkeakouluille –hanke: <https://www.kiwi.fi/display/finelib/Kotimaisia+e-kurssikirjoja+korkeakouluille>

vastanneita riippumatta henkilön taustasta, ja vastaavasti ”opiskelija”-termiä kuvaamaan kaikkia opiskelijakyselyyn vastanneita.

Vastausjakaumat esitetään kaavioiden avulla valintakysymysten osalta. Avoimeen kysymykseen annetuista vapaista vastauksista on laadittu yhteenvedot. Yksittäisen vastaajan antamat tiedot eivät ole raportoinnissa tunnistettavissa.

2 Vastaajien taustatietoja

2.1 Vastausten määrä, vastaajien taustaorganisaatio ja edustavuus

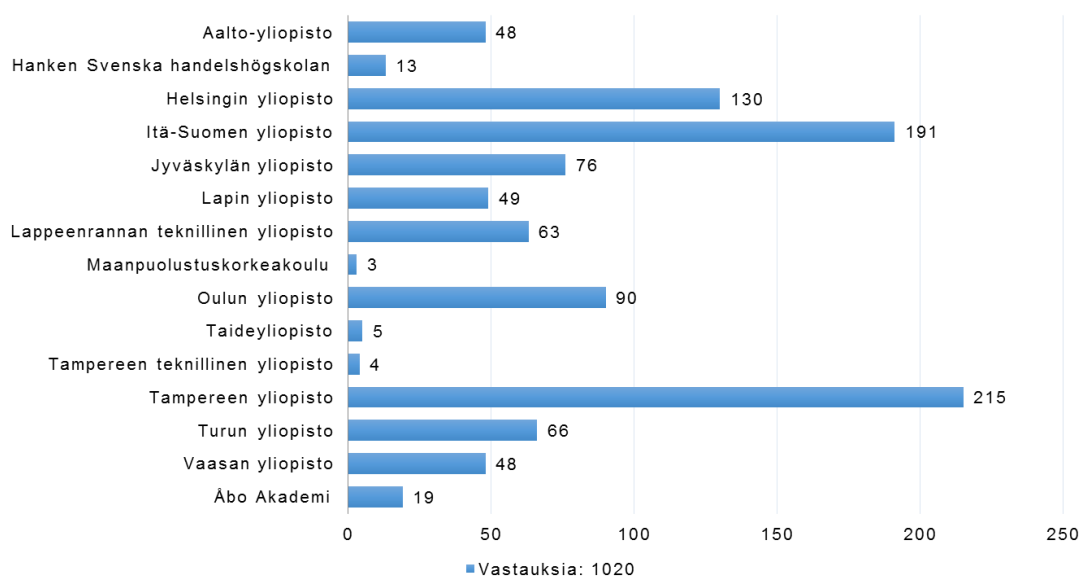
Kyselyyn vastasi kaikkiaan 1889 opiskelijaa ja 459 opettajaa. Yliopistot painottivat hiukan vastausmäärissä. Opiskelijakyselyn vastauksista 54 % on yliopistoista ja 46 % ammattikorkeakouluista. Opettajakyselyyn vastaajista 56 % on yliopistoista ja 44 % ammattikorkeakouluista.

Kyselyn perusjoukko on suomalaisten yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat ja opettajat. Verkkokyselyyn vastanneet muodostavat kuitenkin itsevalikoituneen näytteen, joka ei ole edustava otos perusjoukosta. Kaikki opiskelijat ja opettajat eivät vielä käytä verkkopalveluita ja e-kirjoja, mikä vinouttaa vastausjakautumia. Kyselyyn liittyvät korkeakoulukirjaston markkinointiponnistelut, kyselyn linkitys tietyille organisaation verkkosivuille ym. seikat vaikuttavat vastaajien aktiivisuuteen. Riippumatta otannan onnistuneisuudesta kyselyyn on kuitenkin saatu todellisia vastaajia ja todellisia mielipiteitä, joiden pohjalta voidaan tehdä arvioita ja johtopäätöksiä e-kirjojen käytöstä ja koetuista hyödyistä ja ongelmista.

Seuraavissa luvuissa kuvataan tarkemmin kyselyyn vastanneiden taustatietoja.

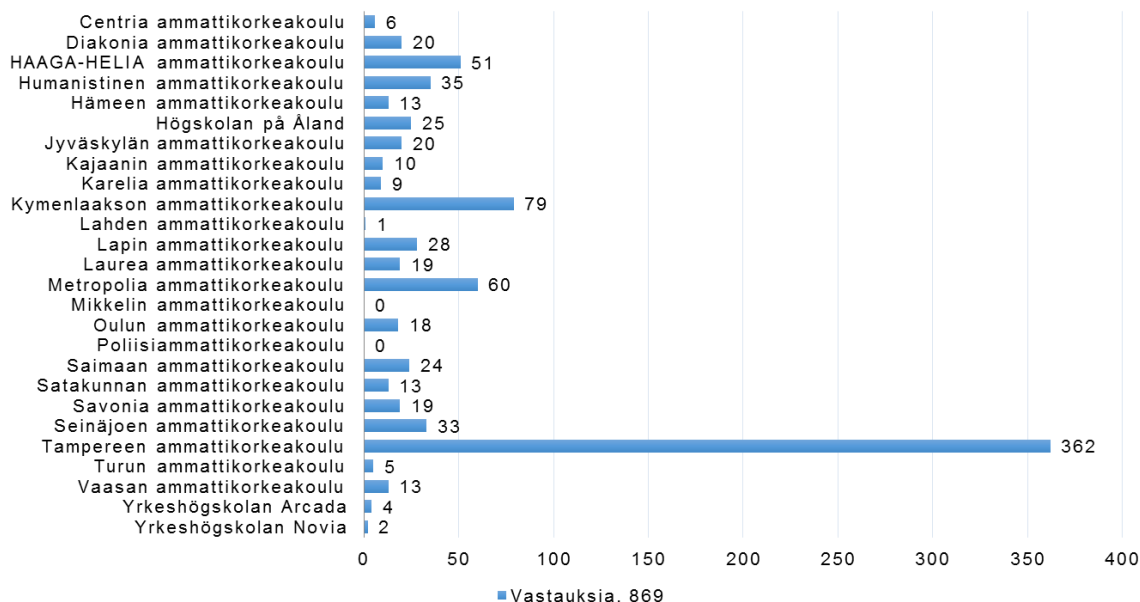
2.1.1 Opiskelijakyselyn vastausten määrä ja taustaorganisaatio

Opiskelijakyselyyn tuli yliopistoista 1020 vastausta ja ammattikorkeakouluista 869 vastausta.

Kaavio 1. Yliopisto-opiskelijoiden vastausten määrä per organisaatio (kpl)

Eniten yliopisto-opiskelijoiden vastauksia tuli Tampereen yliopistosta (215 kpl, 21 % kaikista yo-opiskelijoiden vastauksista), Itä-Suomen yliopistosta (191, 19 %) ja Helsingin yliopistosta (130, 13 %). Kolmessa yliopistossa vastauksia saatiin vain viisi tai vähemmän.

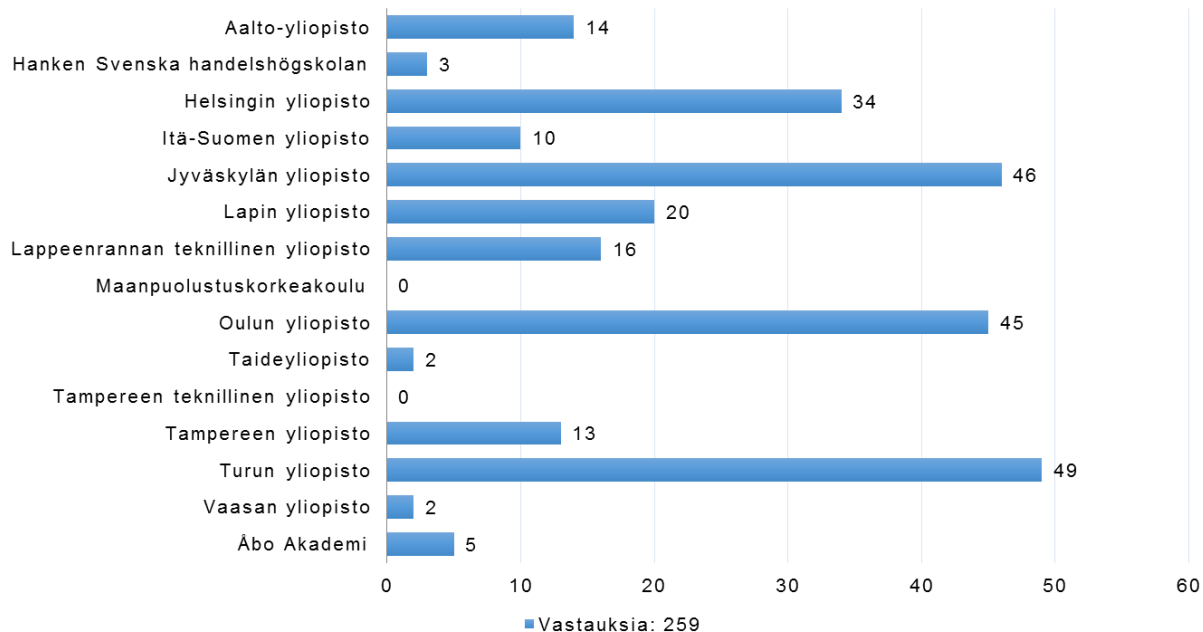

Kaavio 2. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden vastausten määrä per organisaatio (kpl)

Ammattikorkeakoulussa opiskelevien vastauksissa painottuu selvästi Tampereen ammattikorkeakoulu. Vajaa puolet (362 kpl, 42 %) kaikista ammattikorkeakoulu-opiskelijoiden vastauksissa saatiin Tampereen ammattikorkeakoulusta. Seuraavaksi eniten vastauksia tuli Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta (79 kpl) ja Metropolia ammattikorkeakoulusta (60 kpl). Kuudessa ammattikorkeakoulussa vastausten määrä jäi alle kymmeneen, ja kahdessa vastauksia ei saatu lainkaan.

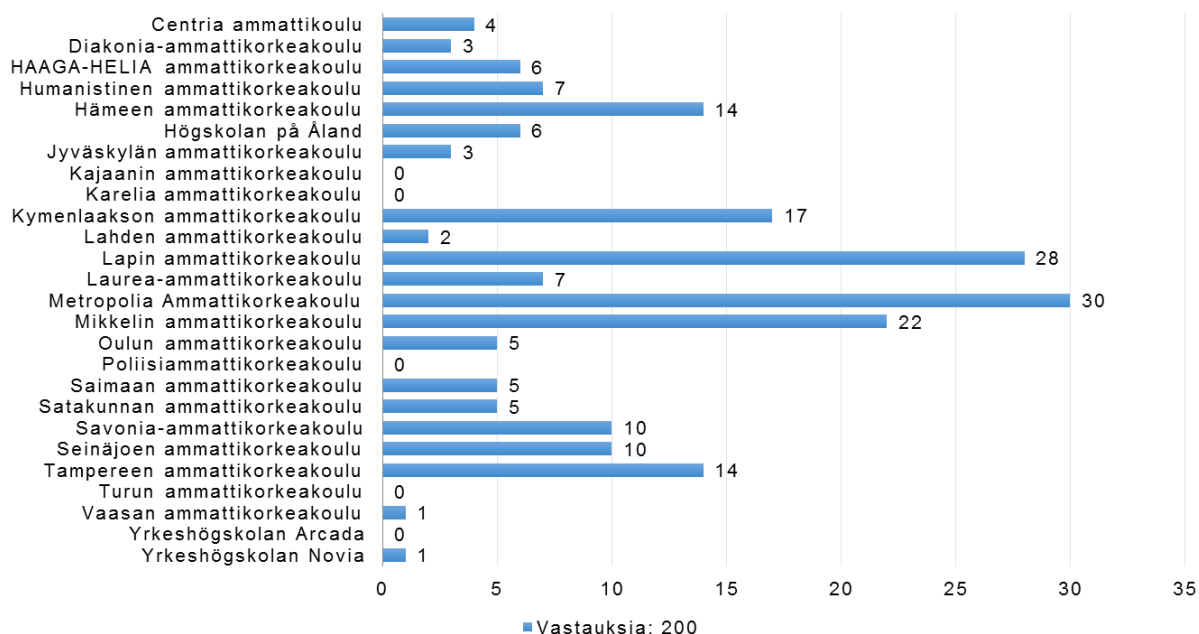
2.1.2 Opettajakyselyn vastausten määrä ja taustaorganisaatio

Opettajakyselyyn vastasi 259 yliopisto-opettajaa ja 200 ammattikorkeakoulujen opettajaa.

Kaavio 3. Yliopisto-opettajien määrä per organisaatio (kpl)

Yliopistojen opettajakyselyn vastauksissa painottuvat Turun yliopisto (49 kpl, 19 % kaikista yliopisto-opettajien vastauksista), Jyväskylän yliopisto (46 kpl, 18 %) ja Oulun yliopisto (45 kpl, 17 %). Neljässä yliopistossa vastauksia tuli alle kymmenen, ja kahdessa niitä ei saatu lainkaan.

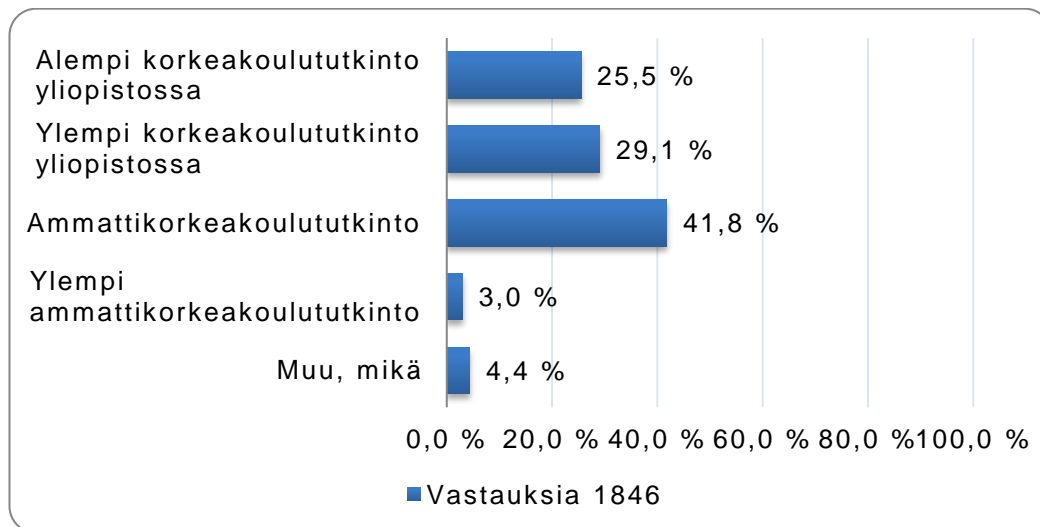

Kaavio 4. Ammattikorkeakouluopettajien määrä per organisaatio (kpl)

Ammattikorkeakouluopettajien vastauksia saatiin eniten Metropoliasta (30 kpl, 15 % kaikista ammattikorkeakouluopettajien vastauksista) ja Lapin ammattikorkeakoulusta (28, 14 %). Alle kymmenen vastauksen jäätin 13 ammattikorkeakoulussa, ja viidessä ei vastauksia ole lainkaan.

2.2 Tutkinto ja oppiala

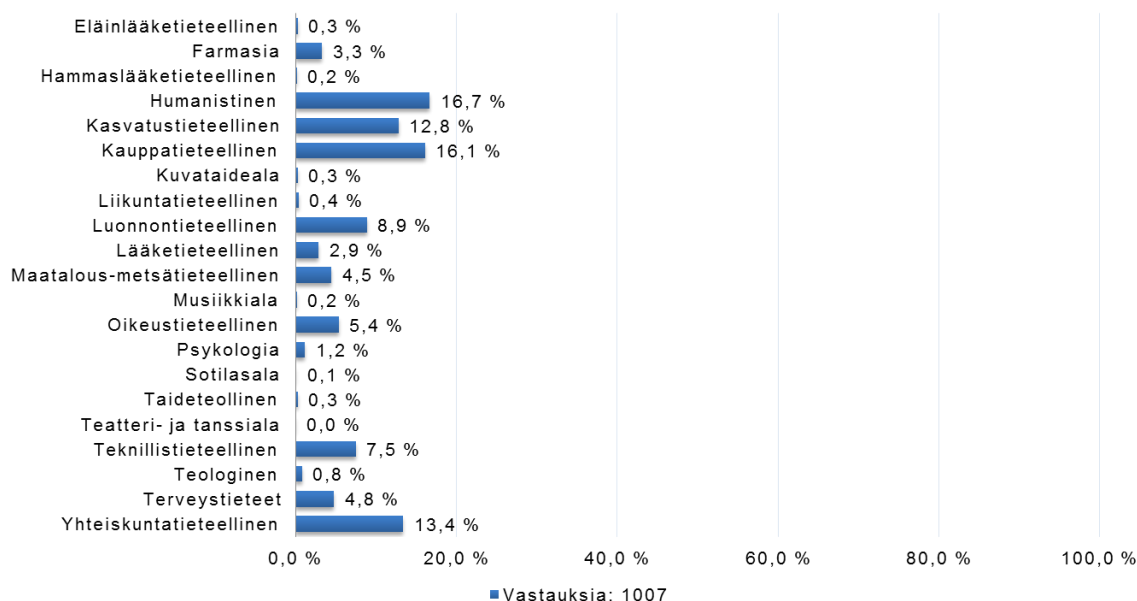
2.2.1 Tutkinto (opiskelijat)

Kaavio 5. Mitä tutkintoa suorittaa parhaillaan?

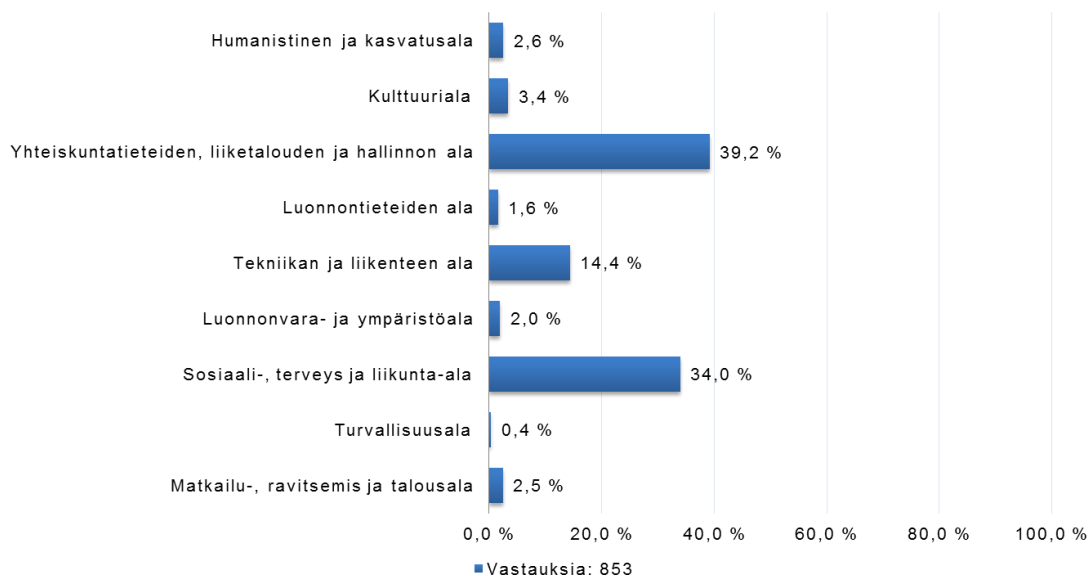
Opiskelijakyselyn vastauksissa painottuvat yliopisto-opiskelijoiden vastaukset. Hiukan yli puolet vastaajista suorittaa joko ylempää korkeakoulututkintoa (29,1 %) tai alempaa korkeakoulututkintoa (25,5 %) yliopistossa. Vajaa puolet (41,8 %) opiskelijakyselyyn vastanneista suoritti ammattikorkeakoulututkintoa. Vain 3 % vastaajista suorittaa ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. 4,4 % vastaajista oli jatko-opiskelijoita, avoimen yliopiston opiskelijoita, juuri valmistuneita tai jotain muuta.

2.2.2 Oppiala (opiskelijat)

Kaavio 6. Oppiala, yliopiston opiskelijat

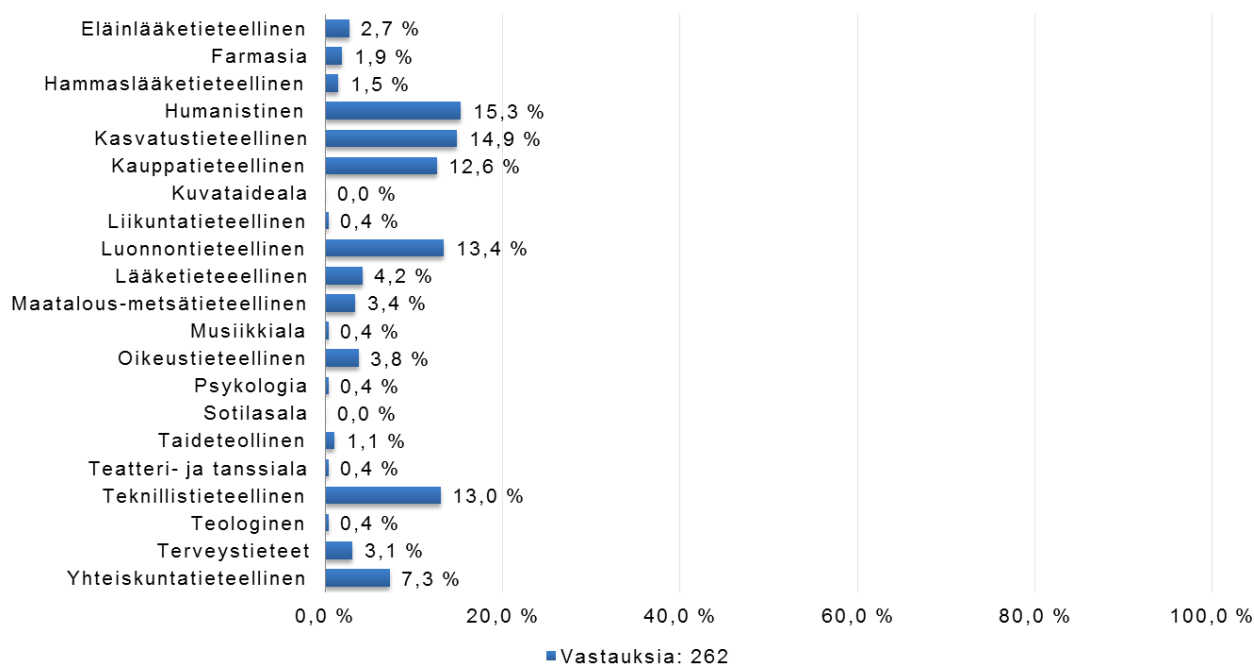
Kyselyyn vastanneiden yliopisto-opiskelijoiden oppialoissa painottuvat humanistinen (16,7 %), kauppatieteellinen (16,1 %), yhteiskuntatieteellinen (13,4 %) ja kasvatustieteellinen (12,8 %) oppiala.

Kaavio 7. Oppiala, ammattikorkeakoulun opiskelijat

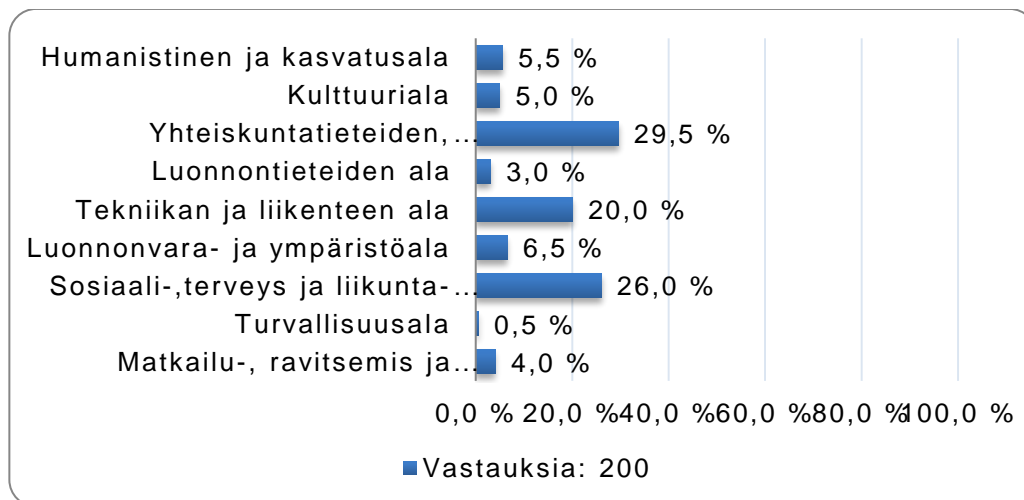
Yli kolmasosa (39,2 %) ammattikorkeakouluista kyselyyn vastanneista on yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan opiskelijoita. Reilu kolmannes (34 %) ammattikorkeakoulujen vastaajista opiskelee sosiaali-, terveys ja liikunta-alaa. Kolmanneksi eniten vastaajia on tekniikan ja liikenteen alalta (14,4 %).

2.2.3 Oppiala (opettajat)

Kaavio 8. Yliopisto-opettajien oppiala

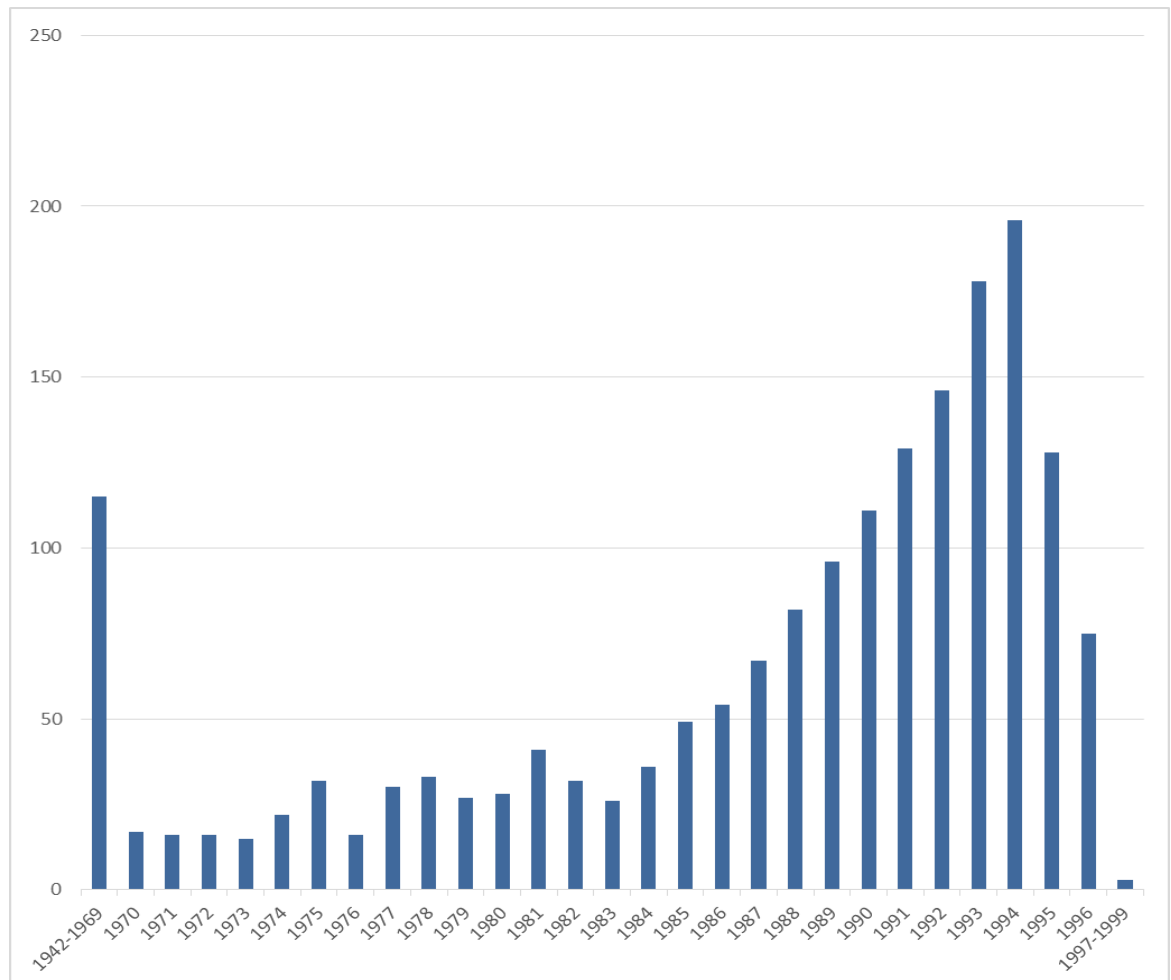
Kyselyyn vastanneiden yliopisto-opettajien oppialoissa painottuvat humanistinen (15,3 %), kasvatustieteellinen (14,9 %), luonnontieteellinen (13,4 %), teknillistieteellinen (13 %) ja kauppatieteellinen (12,6 %).

Kaavio 9. Ammattikorkeakouluopettajien oppiala

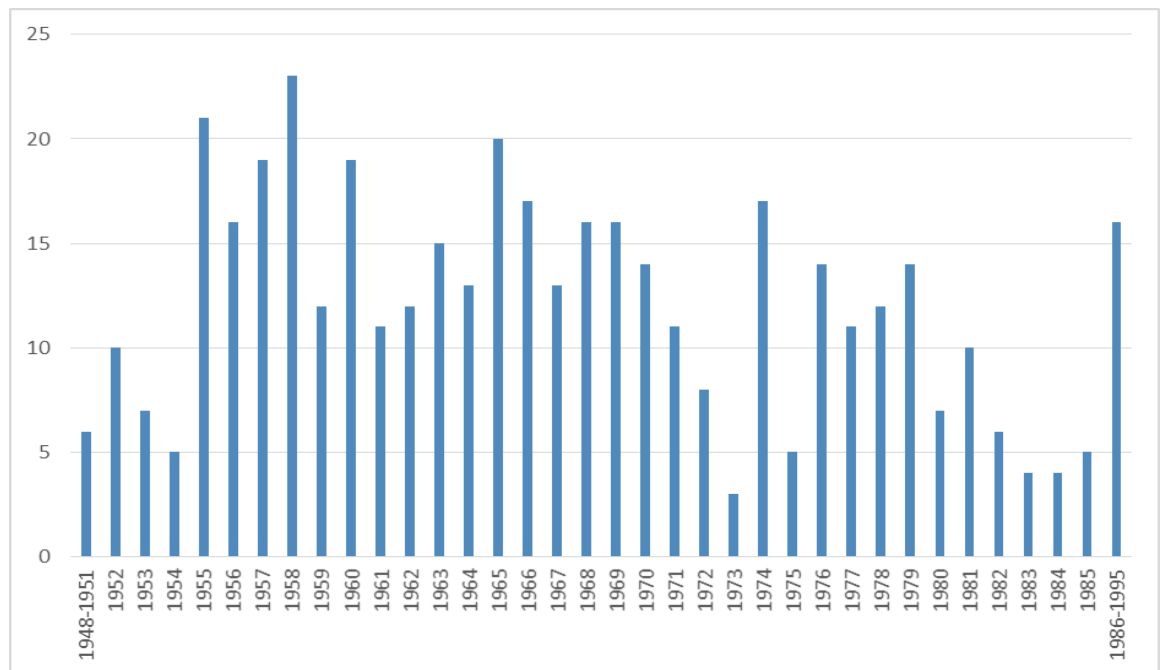
Ammattikorkeakouluista eniten opettajakyselyyn tuli vastauksia yhteiskuntatieteiden opettajilta (29,5 %), sosiaali, terveys ja liikunta-alan opettajilta (26 %) sekä tekniikan ja liikenteen alan opettajilta (20 %).

2.3 Ikä (opiskelijat ja opettajat)

Kaavio 10. Vastaajien ikä (opiskelijat)

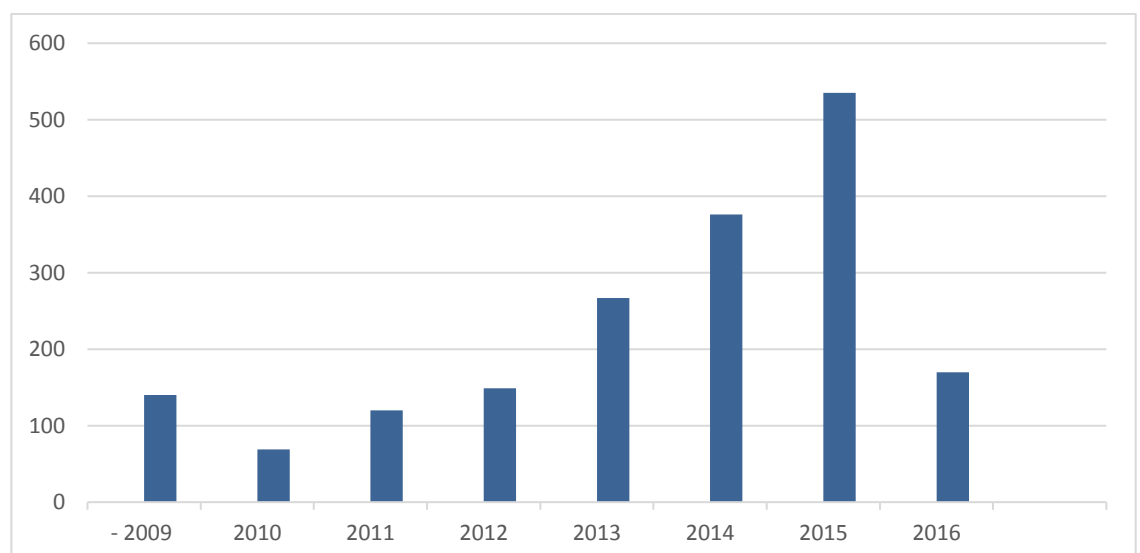
Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden ikärakenne painottuu 1990 alkupuoliskolle. Puolet (49 %) vastaajista on syntynyt vuosien 1990 – 1995 aikana eli he ovat iältään 21 - 26-vuotiaita. Kolmannes (28 %) vastaajista on syntynyt 1980-luvulla.

Kaavio 11. Vastaajien ikä (opettajat)

Kyselyyn vastanneiden opettajien ikärakenne on varsin laaja. Reilu kolmannes (35,2 %) kyselyyn vastanneista opettajista on syntynyt 1960-luvulla eli he ovat iältään 47-56-vuotiaita. Vajaa kolmannes (27,3 %) vastaajista on iältään 57-66-vuotiaita eli he ovat syntyneet 1950-luvulla. 25,2 % opettajista on syntynyt 1970-luvulla (iältään 37-46-vuotiaita) ja 11 % 1980-luvulla (27-36-vuotiaita).

2.4 Opintojen aloitusvuosi (opiskelijat)

Kaavio 12. Opintojen aloitusvuosi (opiskelijat)

Kolmannes opiskelijakyselyyn vastanneista (535 kpl, 29 %) on vuonna 2015 aloittaneita ensimmäisen vuoden opiskelijoita. Suurin osa (92 %) vastaajista on aloittanut opintonsa vuonna 2010 tai sen jälkeen.

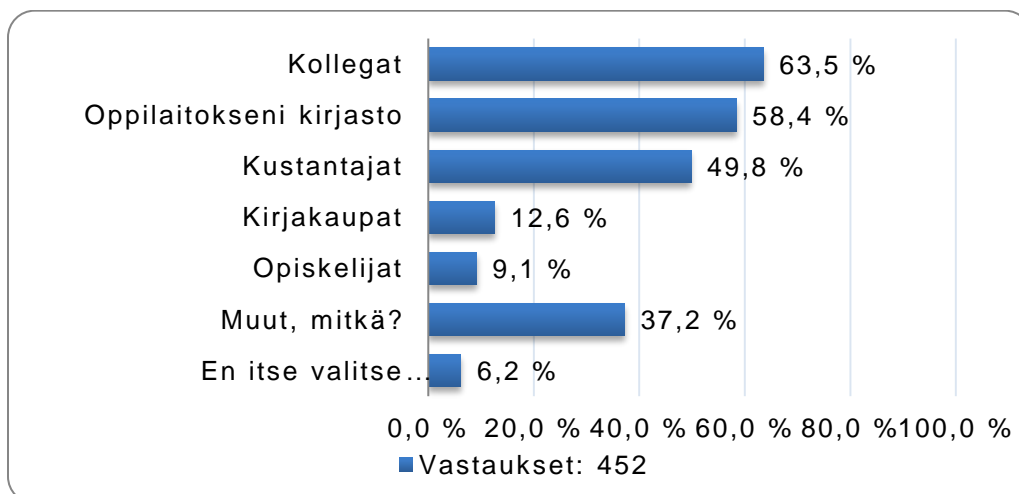
2.5 Äidinkieli (opiskelijat ja opettajat)

Suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista (91 %) ja opettajista (88,6 %) on suomenkielisiä. Ruotsia äidinkielenään puhuvia on 4 % opiskelijoista ja 5,1 % opettajista, englantia 2 % opiskelijoista ja 3,4 % opettajista. 5 %:lla opiskelijoista ja 4,9 %:lla opettajista on äidinkielenä jokin muu kieli (kuten esim. venäjä, saksa, kiina).

3 Tulokset

3.1 Opetuksessa käytettävien kirjojen valinta ja käyttö

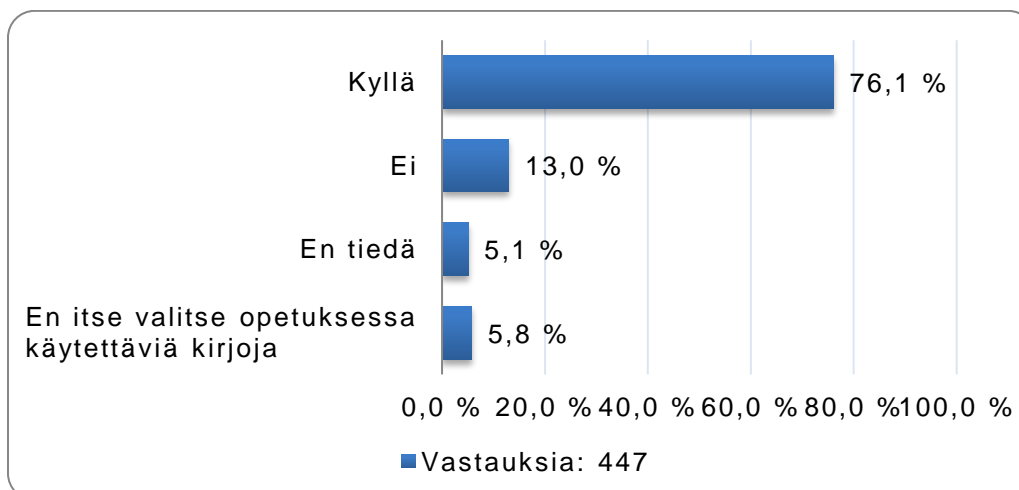
3.1.1 Kun valitset opetuksessa käytettäviä kirjoja, mitä lähteitä käytät valintasi apuna? (opettajat)

Kaavio 13. Kirjojen valinnassa käytetyt lähteet (opettajat)

Kun korkeakouluopettajat valitsevat opetuksessa käyttämiään kirjoja, toimivat tärkeimpinä valinnan apuvälineinä opettajakollegat, oman oppilaitoksen kirjasto ja kustantajat. Kirjakauppojen ja opiskelijoiden rooli on melko vähäinen oppikirjallisuuden valinnassa. Muina lähteinä opettajat mainitsivat avovastauksissa esim. hakukoneet, sosiaalisen median, postituslistat ja tieteelliset tietokannat. Kirjoja haetaan myös oman alan julkaisuista ja tutkimuksista sekä ammattillisten verkostojen ja tutkijayhteisöjen kautta.

3.1.2 Oletko valinnut opetuksessa käytettäväksi kirjoiksi sellaisia kirjoja, jotka ovat saatavissa e-kirjoina? (opettajat)

Kaavio 14. Oletko valinnut opetuksessa käytettäväksi kirjoiksi sellaisia kirjoja, jotka ovat saatavissa e-kirjoina? (opettajat)

Suurin osa (76,1 % kyselyyn vastanneista) opettajista on valinnut opetukseen kirjoja, jotka ovat olleet saatavissa e-kirjoina. Opettajat olivat myös hyvin tietoisia siitä, onko kurssikirja saatavana e-kirjana: vain 5,1% vastanneista ei tiennyt, onko heidän valitsemansa kirja saatavilla e-kirjana.

3.1.3 Mitkä tekijät vaikuttavat siihen mitä kirjoja valitset opetuksessa käytettäväksi kirjoiksi? (opettajat)

Opettajia pyydettiin kertomaan omin sanoin, mitkä tekijät vaikuttavat siihen, mitä kirjoja he valitsevat käytettäväksi opetuksessa. Valintaan vaikuttivat erityisesti kirjan sisältö, kirjan saatavuus, sekä kirjan käytettävyys ja muoto.

Tärkeimmäksi valintaan vaikuttavaksi tekijäksi nimettiin kirjan sisältö. Sisältöön liittyvistä tekijöistä mainittiin mm.

- Sopivuus (kuinka hyvin kirjan sisältö vastaa kurssin tavoitteita)
- Laatu
- Kattavuus
- Tuoreus, ajantasaisuus, julkaisuvuosi
- Tekijän koulutus ja tieteellinen arvostus
- Maine
- Lähteet
- Kustantaja
- Kieli

“Pyrin löytämään maailman parhaat kirjat, jotka soveltuvat laajuudeltaan ja lähestymistavaltaan kursseilleni ja opiskelijoilleni.”

Yliopisto-opettaja

“The book must relate to the topic. The book must be well laid out with easy to read sections split with good example and cases for students to try out. The book should be possible to get into the library or online can assist. Publisher's free copies assist in reviewing books.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

“Kyllä ne ratkaisut menevät ihan sisältöjen perusteella, kirjan formaatti ei ole vaikuttanut valintoihini (ohi sisältöjen).”

Yliopisto-opettaja

Toisena keskeisenä asiana oppikirjallisuuden valinnassa nousi kirjan saatavuus. Aineiston valintaan vaikuttaa, onko kirjasta saatavissa riittävästi kopioita, kuinka monta opiskelijaa voi käyttää kirjaa samanaikaisesti ja onko kirja saatavissa e-muodossa, oppilaitoksen kirjaston

käyttöoikeus kirjaan sekä aineiston avoimuus. Myös kirjan hinta vaikuttaa aineiston valintaan.

“Valitsen pääsääntöisesti vain sellaisia kirjoja, joista on saatavissa e-kirja (riittävä määrä yht.aikaisia oikeuksia, plussaa web-oheissivustoista).”

Ammattikorkeakoulun opettaja

“E-saatavuus on jatkossa keskeistä ja jos mitenkään on mahdollista, heivatkaa mäkeen kaikki jota ei ole saatavissa e-muodossa. Paperisaasteen viljely on mennyt aikaa hvin monesta syystä: tentaattorin on helpompaa käyttää e-muotoa kun arvoidaan tenttejä, opiskelijan on helpompi päästä käsiksi e-sisältöön kun mennä kirjastoon jossa pidetään lämpimänä paperipinoja.”

Yliopisto-opettaja

Kolmas keskeinen oppikirjallisuuden valintaan vaikuttava tekijä on aineiston käytettävyys ja muoto. Valittavien oppikirjojen tulisi olla helppokäyttöisiä ja helposti luettavia ja niiden rakenteen pitäisi olla selkeä. Hyvät kuvat, visuaalisuus ja hyvä taitto sekä liitemateriaalit kuten harjoitukset ja kokeet nousivat myös esille vastauksissa.

3.1.4 Vaikuttaako opetuksessa käytettävien kirjojen valintaasi se, että kirja on saatavissa e-kirjana? Miten? (opettajat)

Opettajia pyydettiin arvioimaan, vaikuttaako opetuksessa käytettävien kirjojen valintaan se, että kirja on saatavissa e-muodossa. Suurin osa vastaajista katsoo, että aineiston saatavuus e-muodossa vaikuttaa hankintapäätökseen positiivisesti. E-kirjoilla nähdään seuraavia etuja painettuun verrattuna:

- Parempi saatavuus: e-kirjaa voi hyödyntää useampi opiskelija kuin painettua nidettä
- Kaikille tasapuolinen mahdollisuus saada kurssin kirjallisuus käyttöön
- Ilmaisuus tai alempi hinta verrattuna paperikirjaan
- Joustava tapa käyttää kirjallisuutta verkon kautta
- E-kirjan voi pitää aina mukana
- Kurssikirjoja on mahdollista vaihtaa ketterästi lyhyessä ajassa
- Jos e-kirja on tasavertainen paperiversion kanssa, valitaan mieluummin e-kirja
- Opiskelijat käyttävät mieluummin sähköistä materiaalia
- Ympäristöystävällisyys

“Kyllä. Kun kurssilla on paljon opiskelijoita, on tärkeää että kaikille riittää kirja. E-kirja turvaa tämän parhaiten. Osin kirjan valintaan vaikuttaa siis myös se minkä palvelun kautta e-kirja on saatavilla, jotta sitä voi lukea samanaikaisesti useampi kuin yksi opiskelija. 300 hengen massakurssilla on melko naurettavaa, että kirjastossa on 30 kirjaa (laina-aika 2 viikkoa), ja e-kirjaa pystyy lukemaan yksi kerrallaan. Ei toivoakaan, että kaikilla olisi mahdollisuus lukea kirja ennen tenttiä.”

Yliopisto-opettaja

“Kyllä. Työskentelen paljon ulkomailla, ja on tärkeää että pääsen lukemaan kirjoja verkosta tarvittaessa.”

Yliopisto-opettaja

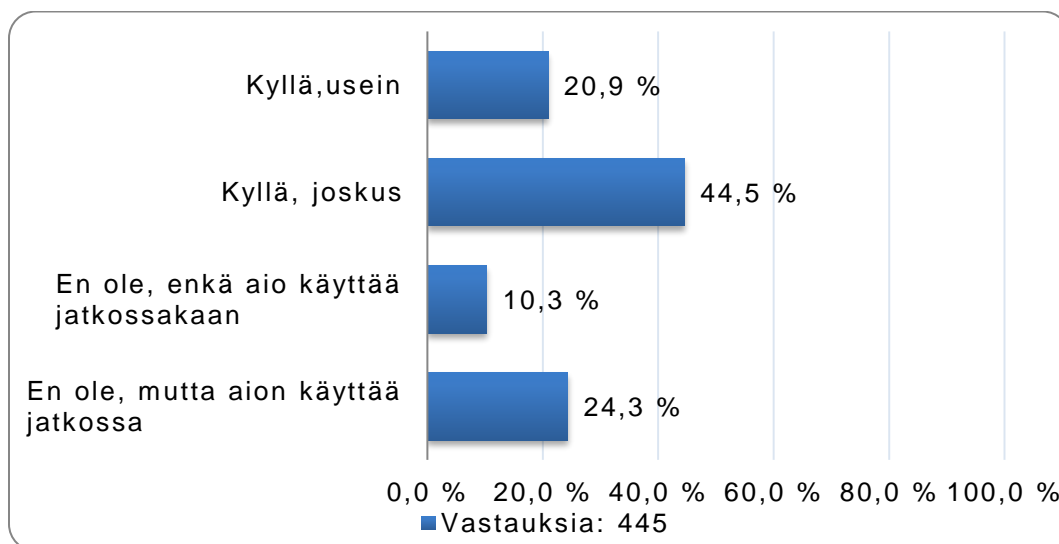
“Positiivisesti jos se todella on saatavissa ja saavutettavissa DRM-vapaana PDF:nä tai e-kirjana (epub). Erilliset suljetut lukuympäristöt ovat pääsääntöisesti hankalia tai käyttökelvottomia.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

Kyselyyn vastanneissa oli myös opettajia, jotka valitsevat mieluummin painettuja kuin e-kirjoja. Painetun aineiston valinnalle esitettiin mm. seuraavia perusteluita:

- Paras teos valitaan riippumatta formaatista
- Jos oman alan e-kirjoja ei ole ollenkaan saatavilla
- Jos kirja on satoja sivuja pitkä, se on helpompi lukea paperiversiona
- Käsinkosketeltavaa on helpompi käsittää.

3.1.5 Oletko käyttänyt e-kirjoja osana opetustilannetta? (opettajat)

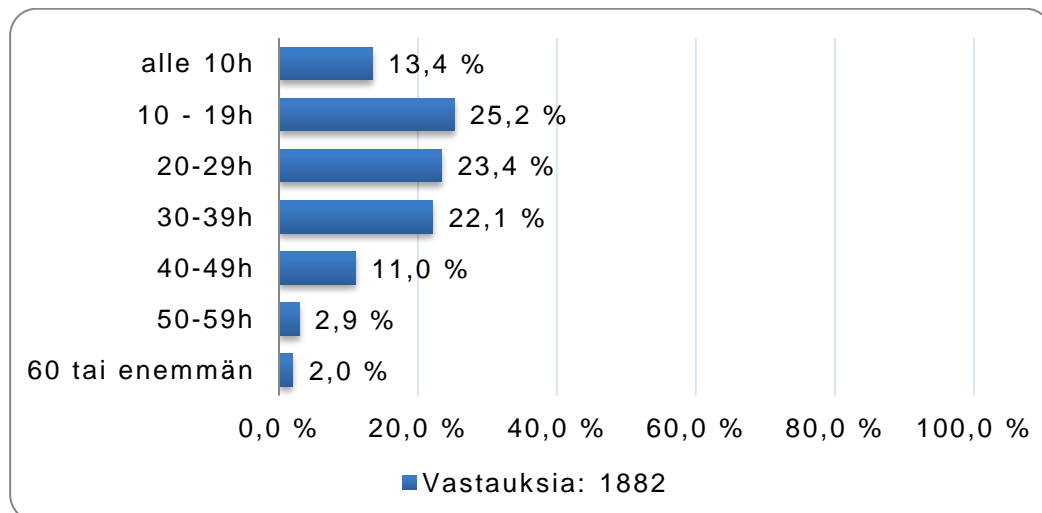

Kaavio 15. E-kirjojen käyttö osana opetustilannetta (opettajat)

Yli puolet (65,4 %) kyselyyn vastanneista opettajista oli käyttänyt opetuksessaan e-kirjoja. Viidennes vastaajista käyttää e-kirjoja usein osana opetusta. Kolmannes opettajista ei ole vielä ottanut e-kirjoja mukaan opetukseen, mutta näistäkin suurin osa aikoo jatkossa käyttää e-kirjoja opetuksessaan.

3.2 Opintoihin ja lukemiseen käytetty aika ja kirjojen määrä

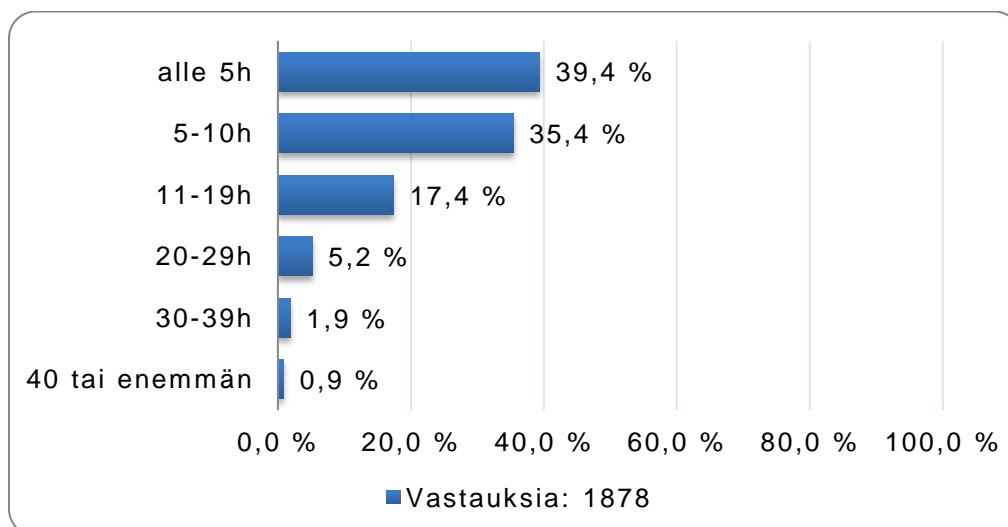
3.2.1 Kuinka monta tuntia käytät opiskeluun tyypillisen viikon aikana? (opiskelijat)

Kaavio 16. Opintoihin käytetyt tunnit viikossa (opiskelijat)

Kyselyyn vastanneet korkeakouluopiskelijat käyttävät opiskeluun aikaa tyypillisesti alle 40 tuntia viikossa. Neljännes (25,2 %) opiskelee 10-19 tuntia viikossa, vajaa neljännes (23,4 %) 20-29 tuntia ja reilu viidesosa vastaajista (22,1 %) 30-39 tuntia. Vain n. 16 % opiskelijoista käyttää opiskeluun viikossa enemmän kuin 40 tuntia.

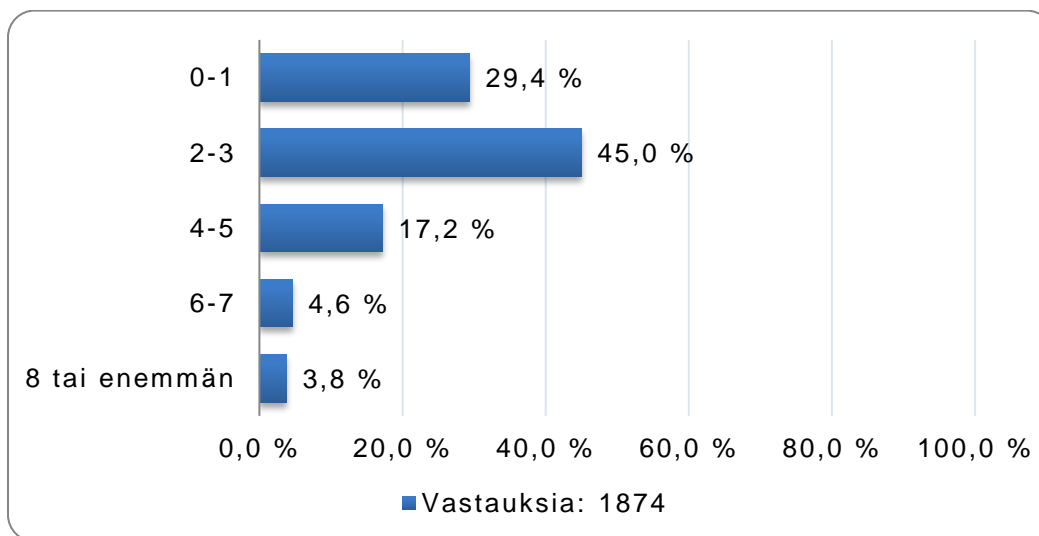
3.2.2 Kuinka monta tuntia käytät opinnoissa tarvittavien kirjojen lukemiseen tyypillisesti viikossa? (opiskelijat)

Kaavio 17. Opinnoissa tarvittavien kirjojen lukemiseen käytetty aika viikossa (opiskelijat)

Kirjojen lukemisen osuus opiskeluun käytetystä kokonaisajasta viikottasolla on melko vähäinen. 74,8 % vastaajista käyttää kirjojen lukemiseen maksimissaan 10 tuntia viikossa, ja näistä reilu puolet lukee kirjoja alle viisi tuntia viikossa.

3.2.3 Kuinka montaa opinnoissa tarvittavaa kirjaa luet keskimäärin kuukaudessa? (opiskelijat)

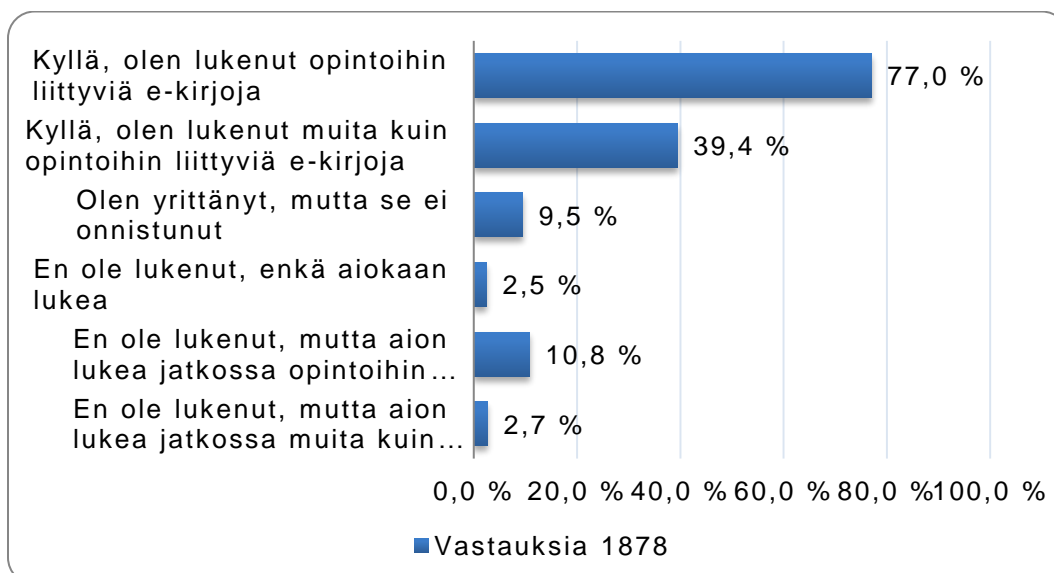

Kaavio 18. Opintoja varten luettavien kirjojen määrä (keskimäärä per kuukausi, opiskelijat)

Suurin osa (91,6 %) kyselyyn vastanneista opiskelijoista lukee maksimissaan viittä opintoihin tarvittavaa kirjaa kuukauden aikana. Tyypillisesti opiskelijat lukevat kahta tai kolmea kirjaa kuukaudessa. Kolmannes vastaajista (29,4 %) lukee vain yhtä kirjaa kuukaudessa tai ei lue lainkaan kirjoja.

3.3 E-kirjojen käyttö

3.3.1 Oletko lukenut e-kirjoja? (opiskelijat)

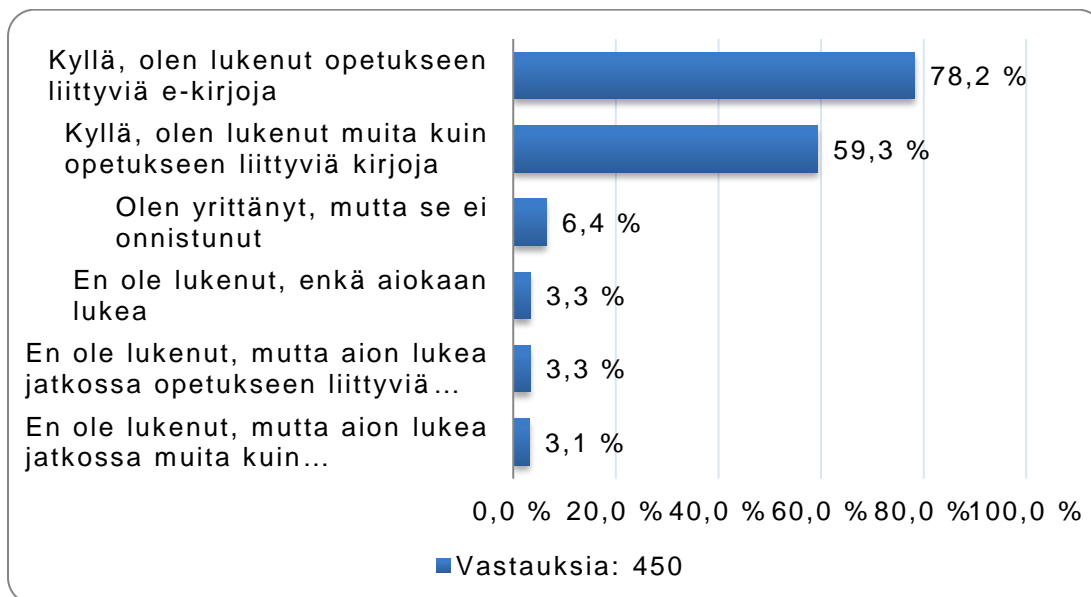

Kaavio 19. E-kirjojen lukeminen (opiskelijat)

Suurin osa (77 %) opiskelijoista on lukenut opintoihinsa liittyen e-kirjoja. 39,4 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista on lukenut myös muita kuin opiskeluun liittyviä e-kirjoja. Noin 10 % vastaajista on yrittänyt lukea e-kirjaa onnistumatta siinä. Hiukan yli 10 % vastaajista ei ole

lukenut e-kirjoja, mutta aikoo lukea opintoihin liittyviä kirjoja, ja vajaa 3% ei ole lukenut e-kirjoja, mutta aikoo lukea jatkossa muita kuin opintoihin liittyviä kirjoja. Vain 2,5 % kyselyyn vastanneista ei ole lukenut e-kirjoja eikä aiokaan lukea niitä.

3.3.2 Oletko itse lukenut e-kirjoja? (opettajat)

Kaavio 20. E-kirjojen lukeminen (opettajat)

Myös suurin osa kyselyyn vastanneista opettajista (78,2 %) on lukenut opetukseen liittyviä e-kirjoja. 59,3 % vastaajista lukee myös muita kuin opetuksessa käytettäviä kirjoja e-muodossa. 6,4 % on yrittänyt lukea e-kirjoja onnistumatta siinä. 3,3 % opettajista ei ole lukenut e-kirjoja, mutta aikoo lukea jatkossa opetukseen liittyviä e-kirjoja, ja 3,1 % muita kuin opetukseen liittyviä e-kirjoja. 3,3 % vastaajista ei ole lukenut eikä aiokaan lukea e-kirjoja.

3.3.3 Jos e-kirjojen lukemiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia? (opiskelijat ja opettajat)

Opiskelijoita ja opettajia pyydettiin kuvailemaan e-kirjojen lukemiseen liittyneitä ongelmia. Molempien ryhmien mielestä eniten ongelmia liittyy e-kirjojen saatavuuteen, tekniikkaan ja käytettävyyteen.

E-kirjojen saatavuuteen ja käyttöönottoon liittyvinä ongelmina mainittiin mm seuraavia:

- En tiedä mistä etsiä e-kirjoja
- Suurinta osaa kirjoista ei löydy e-kirjana
- Ei riittävästi yhtäaikaisten käyttäjien lisenssejä tai ne eivät vapaudu tarpeeksi nopeasti
- Rajoitetut käyttöoikeudet/lukuoikeudet
- Rajoitettu kopiointi/tulosoikeus
- Liian lyhyt lukuaika
- Erillisen lukuohjelman lataaminen on hankalaa tai työlästä
- Tunnusten luominen ja salasanojen kanssa säätäminen on hidasta
- Osa kirjoista toimii vain oppilaitoksen verkossa
- Liian monimutkainen kirjautuminen

-
- Käyttöehtoja ei löydy tai niitä on hankala ymmärtää
 - Kopiosuojaaminen viedään niin pitkälle, että laillinenkin käyttö syystä tai toisesta estyy
 - Kirjoja on liian montaa eri tyyppiä, ei jaksa opetella käyttöä
 - Vanhemman version tilalle on pakko ostaa uusi e-kirja.

E-kirjojen tekniikkaan liittyy paljon erilaisia ongelmia:

- E-kirjat eivät avaudu, vaikka on kirjautunut yliopiston verkkoon
- Latausongelmat: liian hidas latautuminen tai kirja ei aukea lainkaan
- Lukuohjelma kaatuu
- Kirja toimii eri selaimilla eri tavalla
- Verkkokirjahyllyn aikakatkaisu heittää ulos 10 min jälkeen
- Hitaat verkkoyhteydet tai nettiyhteys ei toimi lainkaan. E-kirja jää lukematta, jos sitä ei saa ladattua omalle koneelle
- Ohjelmiston yhteensopimattomuus käyttöjärjestelmän kanssa (esim. Ubuntu)
- Päivityksien aikana kirjat katoavat tai eivät aukea enää
- DRM suojaukset eivät toimi vaan estävät lukemisen
- Lukulaitteen akku loppuu.

E-kirjojen käytettävyyteen liittyviä ongelmia:

- Muistiinpanojen ja merkintöjen tekeminen on hankalaa tai ei onnistu
- Selailu on hankalaa
- Liian pieni teksti
- Huonolaatuinen ja/tai hidas zoomaus
- Sivunumerointi ei vastaa paperiversion numerointia, jolloin viittaaminen on hankalaa tai sivunumerointi puuttuu kokonaan
- Kömpelö lukuohjelma
- Hankala käyttöliittymä
- Navigointi kohdasta toiseen on hankalaa
- Ohjelma ei säilytä luettua kohtaa muistissa
- Sisällysluettelo puuttuu
- Kuvien ja taulukoiden huono laatu
- Huonot käyttöohjeet
- Kirjojen pitäisi olla yhteensopivia tekstistä puheeksi -ohjelmien kanssa (kirjoja voisi lukemisen sijasta kuunnella).

Ergonomiaan liittyviä ongelmia ja muita häiriötekijöitä, jotka heikentävät e-kirjan lukukokemusta:

- Ruudulta lukemiseen ei jaksa keskittyä
- Lukeminen näytöltä ei ole luontevaa
- Silmät väsyvät
- Lukihäiriön vuoksi tekstin väriä pitäisi voida muuttaa
- Perinteisen kirjan tuntuma puuttuu
- Näytön valo häiritsee.

“Tieto on monen klikkauksen takana, kun jokainen kirjan luku on oma pdf-tiedostonsa. Kirja ei olekaan ollut käytettävissä joko kokonaan tai osittain. Valikoima on vaihtunut eikä opettajan käyttämää kirjaa olekaan enää saatavilla. E-kirjojen ongelmana on, ettei niitä voi alleviivata tai kirjoittaa niihin omia kommentteja.”

Yliopisto-opiskelija

“Selaaminen on vaikeaa, helposti rullaa ohi, hukkaa paikan mihin jäi, ”merkin” jättäminen vaikeaa tai mahdotonta kun lukemiseen tulee tauko (vrt. sivun kulman taittaminen), usein esim. kaksipalstaista sivua joutuu selaamaan ylös-alas useammin kuin kerran, mikä on ärsyttävää. Myös erilaiset kirjautumiset, ohjelmien lataamiset, saatavuusongelmat, laina-ajat ym. tuottavat ongelmia.”

Yliopisto-opiskelija

”Hankala keskittyä kun kirja on tietokoneella, kone houkuttelee surffaamaan netissä. Lisäksi kirjan plärääminen puuttuu, haluaisin plärätä saadakseni käsityksen siitä mitä tulee opiskella.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

”Sopivia kirjoja ei aina löydy sähköisesti, joten useasti pitää valita saatavuuden, eikä sopivuuden peruseella. Kirjat saattavat hävitä kesken kurssin tietokannasta.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

“Ruudulta lukeminen tuntuu oudolta. Olen tottunut lukemaan ”kynä kädessä” ja tekemään muistiinpanoja kirjaan. E-kirjan sivua ei näe kannettavalta koneelta kerralla kokonaisena, mikä häiritsee painettuihin kirjoihin tottunutta.”

Yliopisto-opettaja

3.3.4 Jos olet lukenut opintohin liittyviä e-kirjoja, mitä e-kirjoja olet lukenut viimeksi? (opiskelijat)

Opiskelijat ovat lukeneet sekä englannin- että suomenkielisiä opintoihinsa liittyviä e-kirjoja. Vastauksissa mainittiin esim. talousalan, hoito/lääketieteen, liiketalouden ja juridiikan e-kirjoja sekä metodioppaita. Usein opiskelijat eivät kuitenkaan muistaneet nimeltä, mitä kirjoja he ovat viimeksi lukeneet.

”Hoitoalaan liittyviä, kehittyä jatkuvasti, jolloin painettujen kirjojen tieto vanhenee nopeasti eikä niitä viitsisi ostaa.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

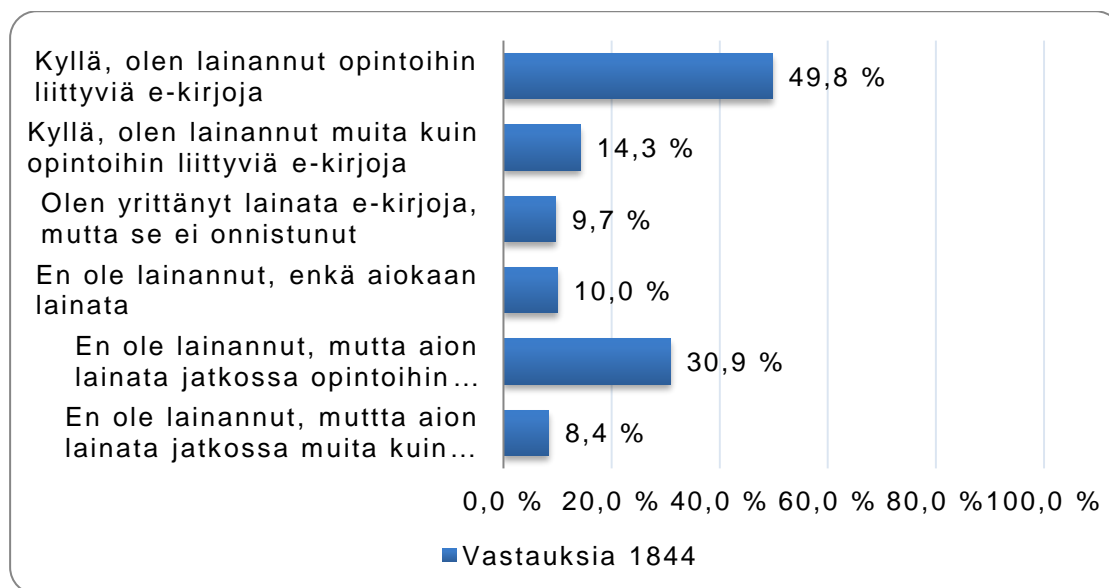
”En muista. Sen vain muistan, että e-kirjaa jaksaa lukea vähemmän aikaa.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

”Nyt olen hyödyntänyt gradua tehdessä monia e-kirjoja, sillä niitä on helppo selailla ja katsoa, onko kirjasta hyötyä. Myös hakutoiminnosta on suurta apua.”

Yliopisto-opiskelija

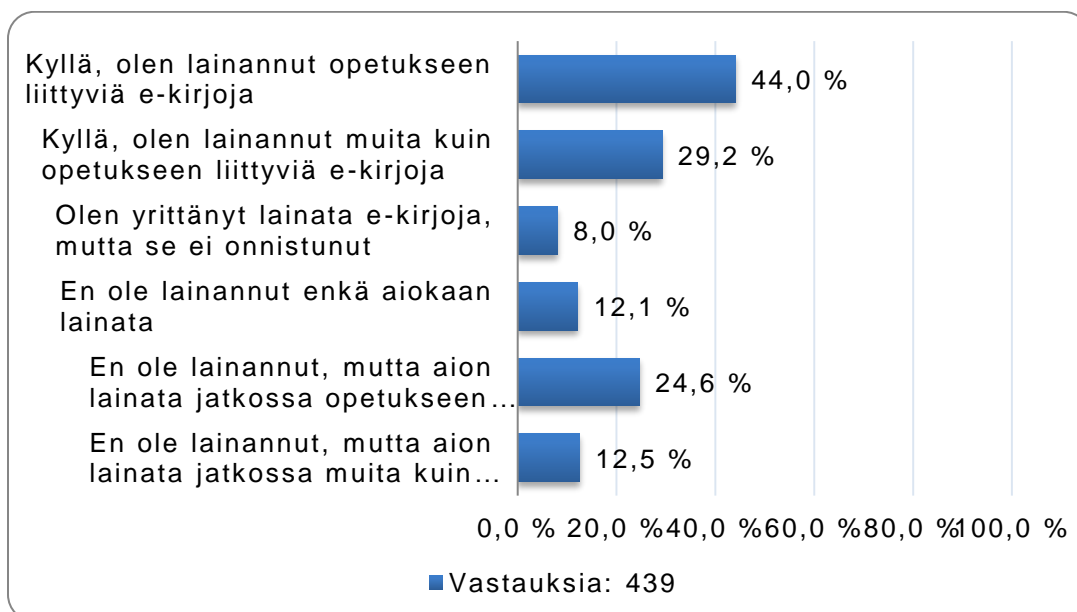
3.3.5 Oletko lainannut e-kirjoja kirjastosta? (opiskelijat)

Kaavio 21. E-kirjojen lainaus (opiskelijat)

Opiskelijoille kirjaston merkitys opintoihin liittyvien e-kirjojen hankintakanavana on merkittävä. Puolet kyselyyn vastanneista opiskelijoista (49,8 %) on lainannut opintoihin liittyviä e-kirjoja kirjastosta. 30,9 % opiskelijoista ei ole vielä lainannut, mutta aikoo jatkossa lainata kirjastosta e-kirjoja. 14,3 % on lainannut muita kuin opintoihin liittyviä kirjoja. Vain 10 %:lla ei ole kokemusta e-kirjojen lainaamisesta eikä aikomustakaan lainata jatkossa. 9,7 % vastaa- jista on yrittänyt lainata, mutta ei ole onnistunut. Lainaamisen ongelmia käsitellään tarkem- min luvussa 3.3.7.

3.3.6 Oletko lainannut e-kirjoja kirjastosta? (opettajat)

Kaavio 22. E-kirjojen lainaus (opettajat)

Opettajille kirjaston merkitys e-kirjojen lainauksessa on hiukan pienempi kuin opiskelijoilla. Vajaa puolet (44 %) kyselyyn vastanneista opettajista on lainannut kirjastosta opetukseen liittyviä e-kirjoja ja kolmannes (29,2 %) muita e-kirjoja. Neljännes (24,6 %) ei ole vielä lainannut, mutta aikoo jatkossa käyttää kirjaston e-kirjapalveluita opetusaineiston lainaukseen, ja 12,5 % muun kuin opetukseen liittyvien kirjojen lainaukseen. 12,1 % opettajista ei ole lainannut e-kirjoja, eikä aio lainata niitä jatkossakaan. 8 % vastaajista on yrittänyt lainata e-kirjoja siinä kuitenkaan onnistumatta. Lainaamisen ongelmia käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa.

3.3.7 Jos e-kirjojen lainaamiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia? (opiskelijat ja opettajat)

Opiskelijoita ja opettajia pyydettiin kertomaan, millaisia ongelmia heillä on ollut e-kirjojen lainaamisessa. E-kirjojen kirjastolainoihin liittyy opiskelijoiden ja opettajien vastausten perusteella seuraavia ongelmia:

Tietoa lainaamisesta ei ole tai ohjeita ei ymmärretä:

- Konseptin tajuaminen: miksi sähköinen kirja pitää lainata?
- Miten lainaaminen eroaa siitä, että lukee kirjan selaimen kautta?
- Ei tiedetä
 - o että lainaaminen on mahdollista
 - o miten lainaaminen tapahtuu
 - o millä ohjelmalla kirjoja voi lukea
- Lainausohjeet ovat liian pitkät
- Käyttöehtoja on vaikea ymmärtää
- Ei osata käyttää e-kirjojen lainausjärjestelmää.

E-kirjojen saatavuus ja käyttöönotto:

- E-kirjoja ei ole
- Lukeminen vaatii sisäänkirjautumisen palveluntarjoajan sivuille, kirjautuminen vaatii liian monta klikkausta
- Lukuohjelmien lataaminen on hankalaa
- Kirjaston käyttöliittymä on hankala
- Häiriöitä ja katkoja saatavuudessa
- Lukijakiintiö ylittyy ja kirjat ovat muiden käytössä kun itse tarvitsisi niitä
- Liian lyhyt laina-aika
- Huono saatavuus tietyille lukulaitteelle
- Kustantajien erilaiset toimintatavat ja käytännöt.

Tekniset seikat:

- Nettisivut, joilta e-kirjoja lainataan, eivät toimi kunnolla
- Lukusovelluksen lataaminen ei onnistunut
- Kirjan väliaikainen lataaminen koneelle on ongelmallista
- Lainaaminen on hidasta
- Kirjoja ei voi ladata suoraan Kindleen

- E-kirjat eivät aukea kaikilla käyttöjärjestelmillä (esim. Chromebook)
- Hidas latautuminen
- Ongelmat ohjelmien yhteensopivuudessa.

“Lainauksen käyttöehtoja ja kirjojen latausta oli pirun vaikea ymmärtää. Mitä lataan ja kuinka kauaksi aikaa? Mitä minun pitäisi vielä ladata tai minne kirjautua, mitä hyväksyä jotta voisin lainata kirjan? Kirjastossa toki yleensä onnistuu aika vaivattomasti kun on suora yhteys, mutta silti ovat hyvin kökköjä ohjelmia.”

Yliopisto-opiskelija

“Näissä oli joku rajoitus, montako instanssia voi olla yhtäaikaan ”lainassa” - typerä konsepti digiajalla, kun kopion tekemisen kustannus on nolla. Kaikki vaikeudet liittyvät lisensseihin ja kustantajien tarpeeseen rahastaa e-kirjoilla poskettomia summia. Jos e-kirjat olisivat tarjolla kustantajan sivulla tai app storessa esim 10e hintaan, ostaisin ne varmasti.”

Yliopisto-opiskelija

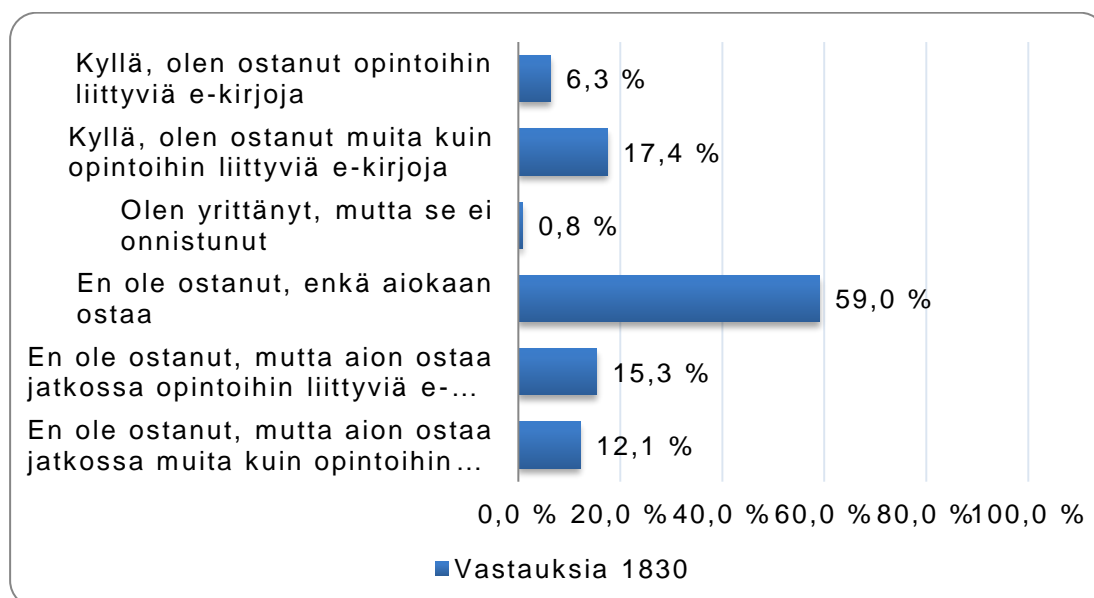
“Hidasta, monta vaihetta eikä voi olla varma onnistuuko.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

“Vaikea sanoa, mikä meni pieleen.”

Yliopisto-opettaja

3.3.8 Oletko ostanut e-kirjoja? (opiskelijat)

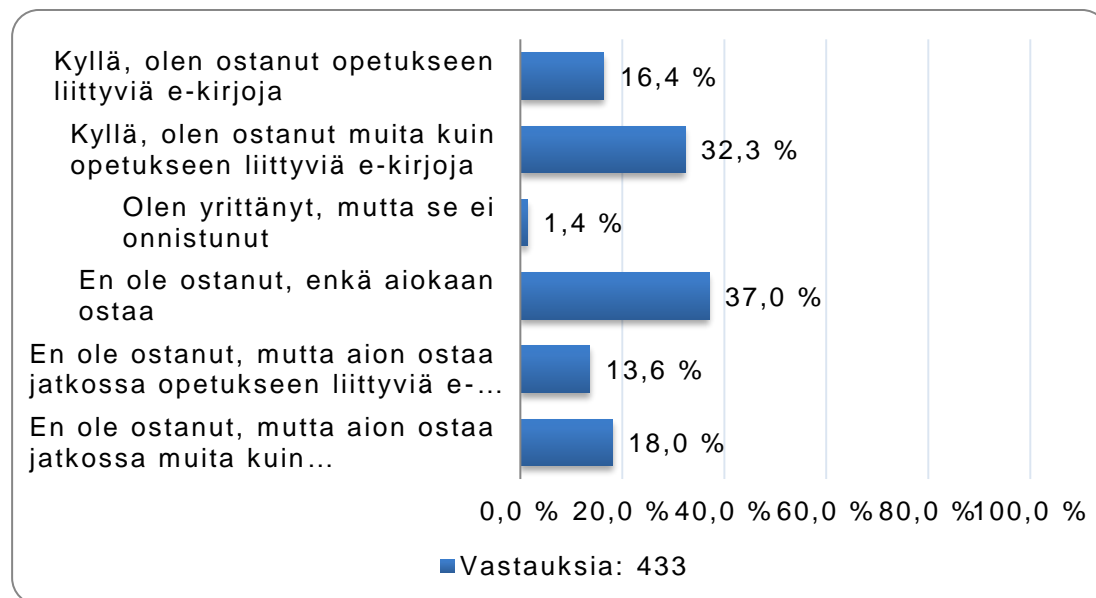

Kaavio 23. E-kirjojen ostaminen (opiskelijat)

Opiskelijat ovat ostaneet vain vähän opintoihin liittyviä e-kirjoja. Vain 6,3 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista on ostanut opinnoissa tarvittavia e-kirjoja. Muutama opiskelija (0,8 %

vastaajista) on yrittänyt ostaa e-kirjoja siinä onnistumatta. Vajaa viidennes (17,4 %) opiskelijoista on ostanut muita kuin opintoihin liittyviä e-kirjoja. Yli puolet (59 %) opiskelijoista ei ole ostanut e-kirjoja eikä aio jatkossakaan ostaa opintoihin liittyviä e-kirjoja. 12,1 % vastaajista ei ole vielä ostanut e-kirjoja, mutta aikoo jatkossa ostaa muita kuin opintoihin liittyviä e-kirjoja. Ostamiseen liittyviä ongelmia käsitellään tarkemmin luvussa 3.3.10.

3.3.9 Oletko ostanut e-kirjoja? (opettajat)

Kaavio 24. E-kirjojen ostaminen (opettajat)

Opettajilla on enemmän kokemusta e-kirjojen ostamisesta kuin opiskelijoilla. 16,4 % kyselyyn vastanneista opettajista on ostanut opetukseen liittyviä e-kirjoja, ja kolmannes (32,3 %) muita e-kirjoja. Muutama opettaja (1,4 % vastaajista) on yrittänyt ostaa, mutta se ei ole onnistunut. Reilu kolmannes (37 %) ei ole ostanut e-kirjoja, eikä heillä ole aikomusta ostaa jatkossakaan. 13,6 % vastaajista ei vielä ole ostanut, mutta aikoo ostaa jatkossa opetukseen liittyviä e-kirjoja. 18 %:lla opettajista ei ole kokemusta kirjojen ostamisesta, mutta he aikovat jatkossa ostaa muita kuin opetuksessa tarvitsemiaan e-kirjoja. Ostamiseen liittyviä ongelmia käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa.

3.3.10 Jos e-kirjojen ostamiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia? (opiskelijat ja opettajat)

Opiskelijoita ja opettajia pyydettiin kertomaan, millaisia ongelmia e-kirjojen ostamiseen on liittynyt. Opiskelijat eivät useinkaan koe tarpeellisena hankkia opintoihin liittyviä e-kirjoja itselleen:

“Jos haluan ostaa itselleni opintoihin liittyvän kirjan, ostan sen mieluiten paperisena. Jos lainaan opintoihini liittyviä kirjoja, lainaan ne mieluiten sähköisenä.”

Yliopisto-opiskelija

“Haluan saada e-kirjat kirjastosta, en ole valmis maksamaan e-kirjojen lyhyistä lisensseistä. Ainaislisenssillä voisin harkita ostavani e-kirjan mutta tähän mennessä tarvitsemiani kirjoja ei ole ollut ainaislisenssillä saatavana.”

Yliopisto-opiskelija

”Miksi ostaisin kirjan sähköisenä, kun se tulee jopa halvemmaksi ostaa paperisena? Paperisen kirjan voi lahjoittaa edelleen ja sitä voi lukea vaikkapa mökillä tai saarella, jossa ei ole mitään elektronisia vempaimia.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

“E-kirjojen hinta on posketon suhteessa kustannukseen. Ostan fyysiset kirjat, koska niiden selaaminen ja lukeminen on helpompaa, mutta pyrin hankkimaan ilmaiset e-kirjat rinnalle padiin matkojen ajaksi. Myös e-kirjan hakutoiminnot ovat selvä parannus fyysiseen kirjaan nähden.”

Yliopisto-opiskelija

E-kirjojen teknisiin ominaisuuksiin, saatavuuteen, käytettävyyteen ja linsesseihin liittyy ongelmia, jotka estävät opiskelijoita ja opettajia ostamasta niitä itselleen:

Suojaukset ja sidonnaisuus:

- E-kirja on sidottu myyvään organisaatioon
- Ostettavat kirjat ovat DRM-suojattuja, ja niiden käyttö tulevaisuudessa epävarmaa
- Yhteensopivuusongelmat suojausten vuoksi, siirtäminen toiseen laitteeseen on hankalaa
- Päätelaiteriippuvuus: laitteen vaihto hankaloittaa ostettujen kirjojen jatkokäyttöä.

Saatavuus ja käyttö:

- Ongelmat latauksessa
- Kauppojen erilaiset laitteisto- ja ohjelmistovaatimukset, on mahdotonta selvittää, mitä lisäohjelmistoja aineisto vaatii
- Huono valikoima
- Liian kallis hinta
- Hinnoitteluperusteet vaihtelevat eri kustantajilla
- Liian lyhyet lisenssit.

”Kotimaiset toimijat ovat tuntuneet niin hankalilta, että olen lähinnä pitäytynyt ulkomaisissa. On hullua, että e-kirjojen hinta on usein korkeampi kuin paperisten.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

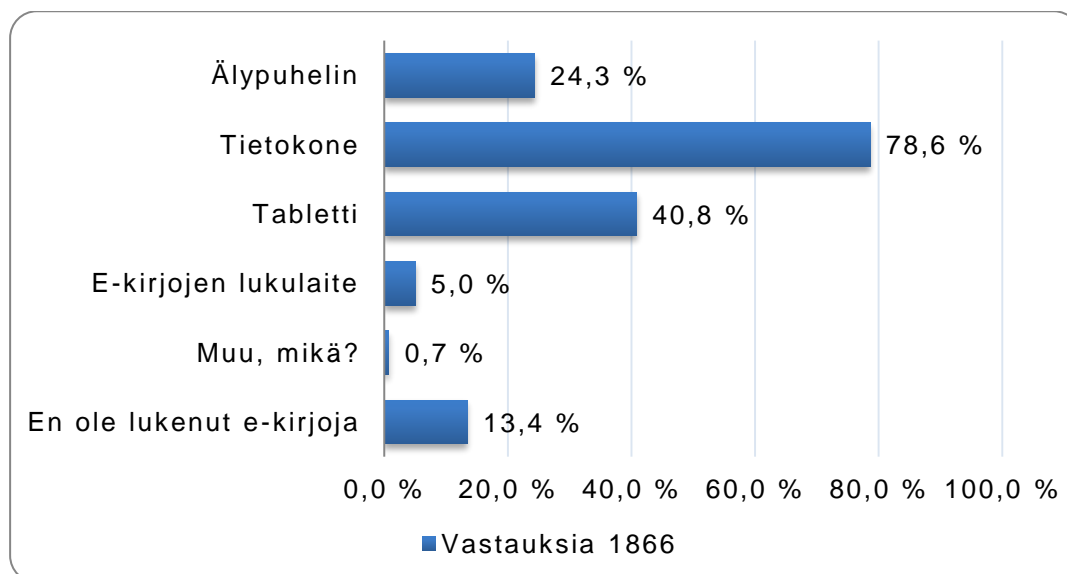
“Some sale point websites are poorly organized and have too much information. It's sometimes unclear that I've purchased the book and how to later upload it to my reader/phone.”

Yliopisto-opettaja

”Jep, ne ovat hävinneet johonkin bittiavaruuteen.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

3.3.11 Millä laitteilla olet lukenut e-kurssikirjoja? (opiskelijat)

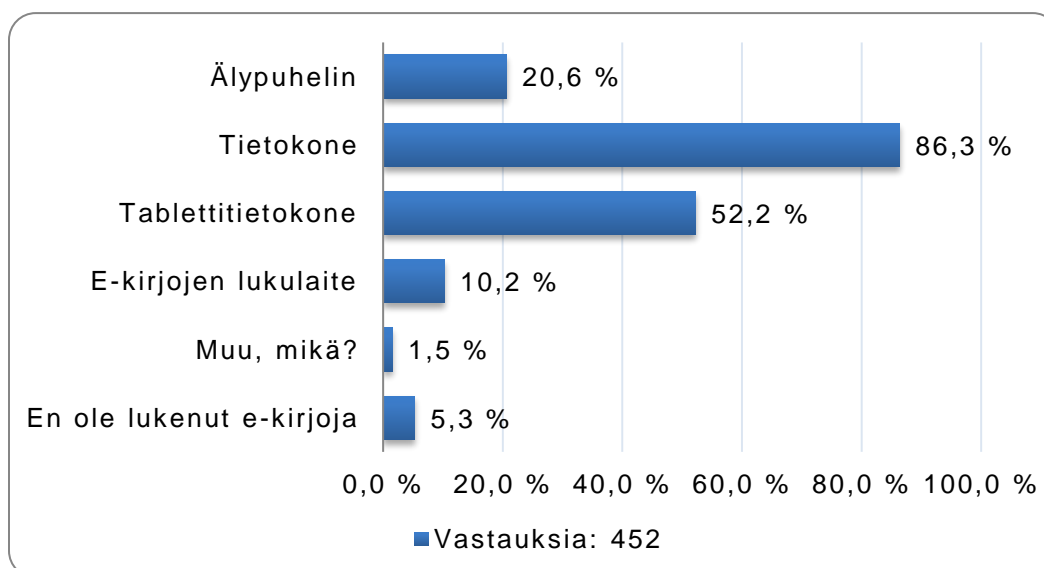

Kaavio 25. E-kurssikirjojen lukemiseen käytetyt laitteet (opiskelijat)

Opiskelijoita pyydettiin kertomaan, millä laitteilla he ovat lukeneet opintoihin liittyviä e-kirjoja. Kysymyksessä käytettiin opintoihin liittyvistä e-kirjoista nimitystä e-kurssikirja.

Opiskelijat lukevat e-kirjoja eniten tietokoneilla (78,6 %). Myös tablettia käytetään paljon e-kirjojen lukemiseen (40,8 % vastaajista). Neljännes opiskelijoista (24,3 %) on lukenut e-kirjoja älypuhelimilla, mutta vain 5 % e-kirjojen lukulaitteilla.

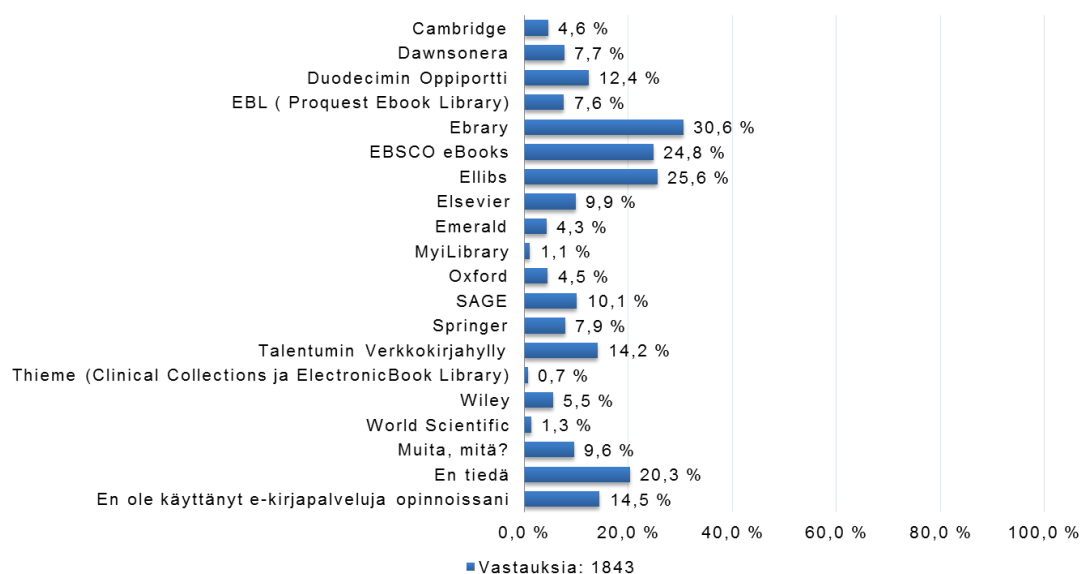
3.3.12 Millä laitteilla olet lukenut e-kirjoja? (opettajat)

Kaavio 26. E-kurssikirjojen lukemiseen käytetyt laitteet (opettajat)

Opettajien vastaukset e-kirjojen lukemiseen käytettävistä laitteista vastaavat opiskelijoiden vastauksia. Suurin osa opettajista (86,3 %) lukee e-kirjoja tietokoneelta. Yli puolet (52,2 %) opettajista lukee e-kirjoja tablettitietokoneilla, viidennes (20,6 %) älypuhelimilla, ja vain 10,2 % käyttää e-kirjojen lukulaitteita.

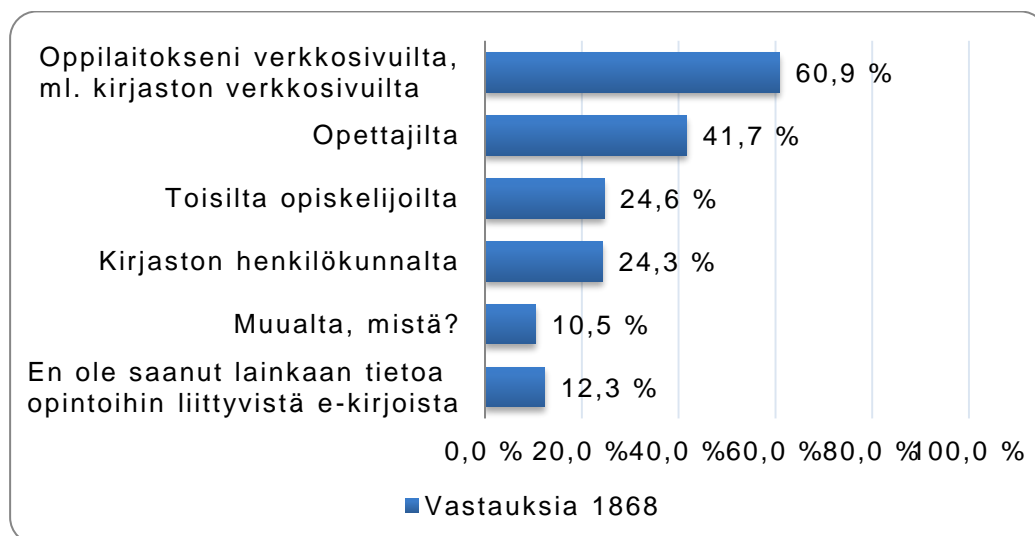
3.3.13 Mitä e-kirjapalveluita olet käyttänyt opintoihisi liittyen? (opiskelijat)

Kaavio 27. Mitä e-kirjapalveluja käytetty (opiskelijat)

E-kirjakokoelmia on vielä melko rajatusti opiskelijoiden käytössä. Kyselyyn vastanneet opiskelijat ovat käyttäneet eniten ProQuestin Ebraryn e-kirjoja (30,6 % vastaajista), kotimaisen Ellibsin e-kirjoja (25,6 %) ja EBSCO:n eBooks-palvelun kirjoja (24,8 %). Viidennes vastaajista ei tiedä, mitä e-kirjapalvelua he ovat käyttäneet. 14,5 % opiskelijoista ei ole käyttänyt e-kirjapalveluita lainkaan.

3.3.14 Mistä olet saanut tietoa opintoihin liittyvistä e-kirjoista? (opiskelijat)

Kaavio 28. Mistä saatu tietoa opintoihin liittyvistä e-kirjoista (opiskelijat)

Opiskelijoilta kysyttiin, mistä he ovat saaneet tietoa opintoihin liittyvistä e-kirjoista. Pääasiallinen tiedonlähde on oppilaitoksen verkkosivut, johon sisältyvät myös kirjaston verkkosivut (60,9 % vastaajista). Tietoa e-kirjoista saadaan myös opettajien kautta (41,7 %) sekä toisilta

opiskelijoilta (24,6 %). Opiskelijat hakevat tietoja myös mm. netistä hakukoneiden (erityisesti Google) avulla sekä yleisten kirjastojen palveluista.

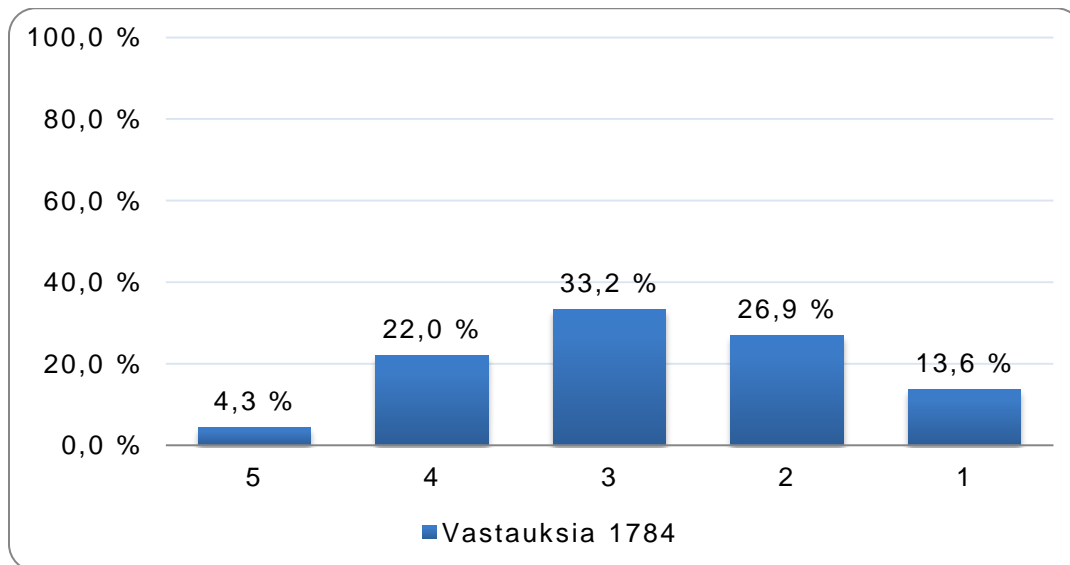
3.3.15 Vastaukset e-kirjoihin liittyviin väittämiin

Opiskelijoille ja opettajille esitettiin seuraavat e-kirjoihin liittyvät väittämät, joihin pyydettiin vastauksia täysin samaa mieltä (5) – täysin eri mieltä (1) -asteikolla:

- Opinnoissa tarvitsemani / opetusalaani liittyvät kirjat ovat usein saatavilla e-kirjoina (opiskelijat, opettajat)
- Löydän e-kirjat helposti oppilaitokseni kirjaston verkkopalvelusta (opiskelijat)
- Saan oppilaitokseni kirjastosta helposti tietoa siitä, mitkä kirjat ovat saatavilla e-kirjoina (opettajat)
- E-kirjojen lukemiseen tarvittavien lukuohjelmien käyttöönottoaminen on helppoa (opiskelijat, opettajat)
- E-kirjojen lukeminen on helppoa (opiskelijat, opettajat)
- E-kurssikirjojen käyttö opetustilanteessa on helppoa (opettajat)
- Minulle on tärkeää, että voin tehdä e-kirjaan muistiinpanoja ja merkintöjä (opiskelijat)
- Minulle on tärkeää, että opiskelijat voivat tehdä e-kurssikirjaan muistiinpanoja ja merkintöjä (opettajat)
- Minulle olisi tärkeää, että pääsisin näkemään, mitä muistiinpanoja ja merkintöjä muut ovat tehneet e-kirjaan (opiskelijat)
- Haluan ladata e-kirjat omalle koneelle (opiskelijat)
- En halua ladata e-kirjoja omalle koneelle, vaan luen ne mieluummin verkkoyhteydellä selaimessa (opiskelijat)
- Saan tarvittaessa apua e-kirjojen käyttöön liittyvissä ongelmissa oppilaitokseni kirjastosta (opiskelijat, opettajat)
- E-kirjat helpottavat ja nopeuttavat opintojani (opiskelijat)
- Valitsen jatkossa opiskellessa mieluummin e-kirjan kuin paperimuodossa olevan vastaavan kirjan (opiskelijat)

Seuraavassa on väittämäkohtaiset yhteenvedot vastauksista.

Opinnoissa tarvitsemani kirjat ovat usein saatavilla e-kirjoina (opiskelijat)

Kuva 1. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ” Opinnoissa tarvitsemani kirjat ovat usein saatavilla e-kirjoina”.
Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Selkeä enemmistö (40,5 % opiskelijoista) ei koe, että opiskelussa tarvittavat e-kirjat olisivat usein saatavilla. Vain neljännes opiskelijoista on joko täysin (4,3 %) tai jokseenkin (22 %) samaa mieltä siitä, että opinnoissa tarvittavia kirjoja on usein saatavissa e-kirjoina. Kolmasosa (33,2 %) opiskelijoista ei osaa sanoa, onko e-kirjoja saatavilla vai ei.

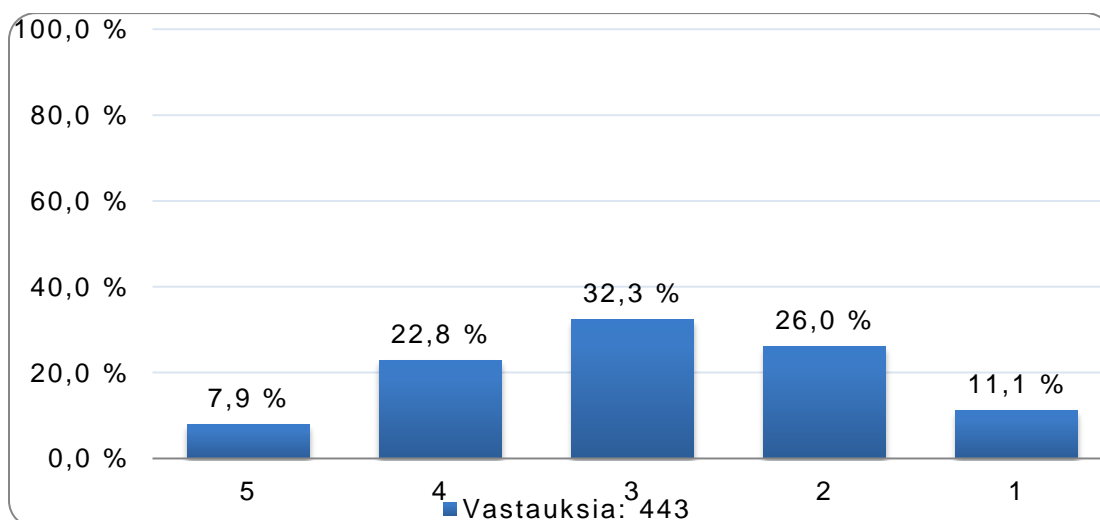
”Mikäli e-kirja on paremmin saatavilla kuin painettu, käytän silloin mieluummin sitä. Muulloin mieluummin paperista.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

”Käytän e-kirjoja mielelläni, koska fyysistä on usein lähes mahdoton saada, kun usein jopa yli 100 opiskelijaa yrittää lukea samaan tenttiin. Olisikin hyvä jos kaikki suurrempien ja suoritetuimpien kurssien materiaali olisi saatavissa sähköisenä, ettei lukeminen olisi yhtä pahasti saatavuuden rajoittamaa.”

Yliopisto-opiskelija

Opetusalaani liittyvät kirjat ovat usein saatavilla e-kirjoina (opettajat)

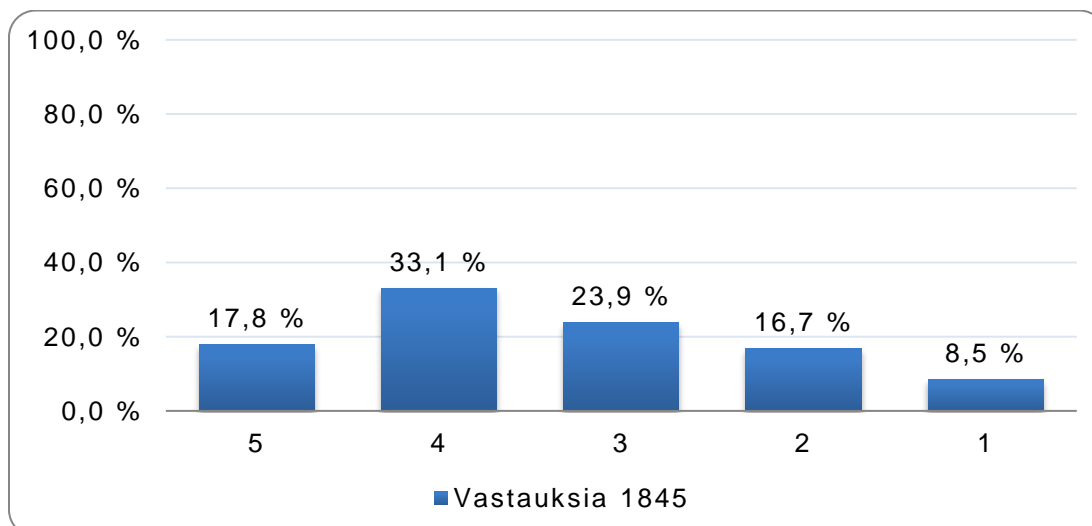
Kuva 2. Opettajien vastaukset väittämään "Opetusalaani liittyvät kirjat ovat usein saatavilla e-muodossa". Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Kolmasosa opettajista (30,7 %) katsoo, että heidän omaan opetusalaansa liittyviä kirjoja on usein saatavissa e-kirjoina. Reilun kolmanneksen (37,1 %) mielestä näin ei ole. Kolmannes opettajista (32,3 %) ei osaa sanoa, onko kirjoja saatavissa vai ei.

"Opiskelijat olettavat opettajan olevan tuo e-kirjojen lainaaja ja käyttöönoton opettaja. Saan myös negatiivista palautetta siitä, että kirjoja on vaikeasti saatavilla ja niitä on hankala päästä lukemaan. Olen palautteesta täysin samaa mieltä."

Ammattikorkeakoulun opettaja

Löydän e-kirjat helposti oppilaitokseni kirjaston verkkopalvelusta (opiskelijat)

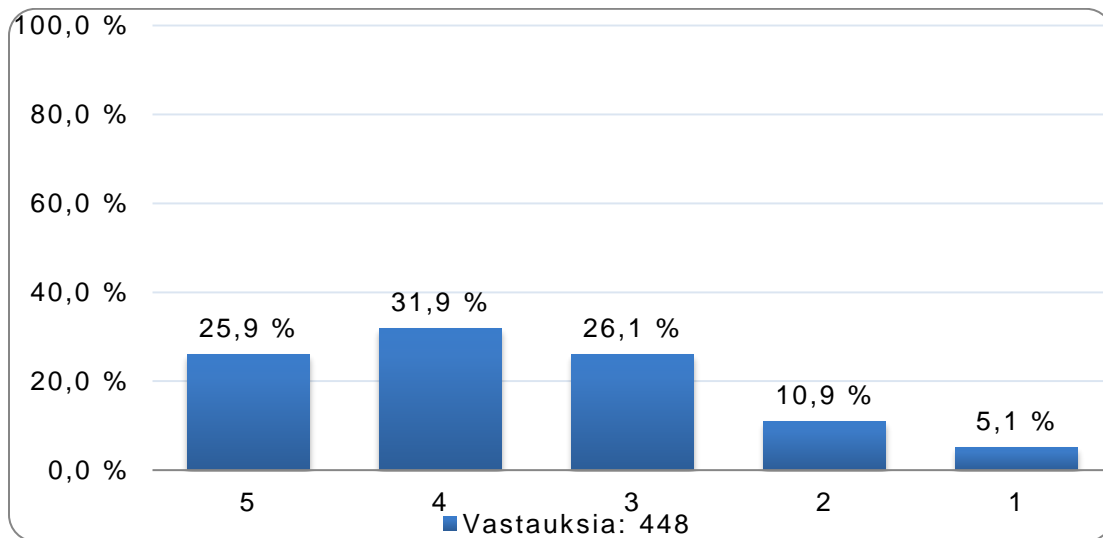
Kaavio 29. Opiskelijoiden vastaukset väittämään "Löydän e-kirjat helposti oppilaitokseni kirjaston verkkopalvelusta". Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Puolet opiskelijoista (50,9 %) löytää e-kirjat helposti oppilaitoksensa kirjaston verkkopalvelusta. Neljäsosa opiskelijoista (25,2 %) ei löydä e-kirjoja kirjaston palveluista.

”Kirjastojen olis hyvä dynaamisesti mainostaa sekä kirjaston tiskillä elektronisesti uusia kirjoja, että myös webbisivuilla. Kun tulee kirjaston webbisivuille siellä voisi olla vaihtuva (rotaatio) banner, jossa tulisi esille uusimpia/luetuimpia e-kirjoja. Tarjonta luo kysyntää.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

Saan oppilaitokseni kirjastosta helposti tietoa siitä, mitkä kirjat ovat saatavilla e-kirjoina (opettajat)

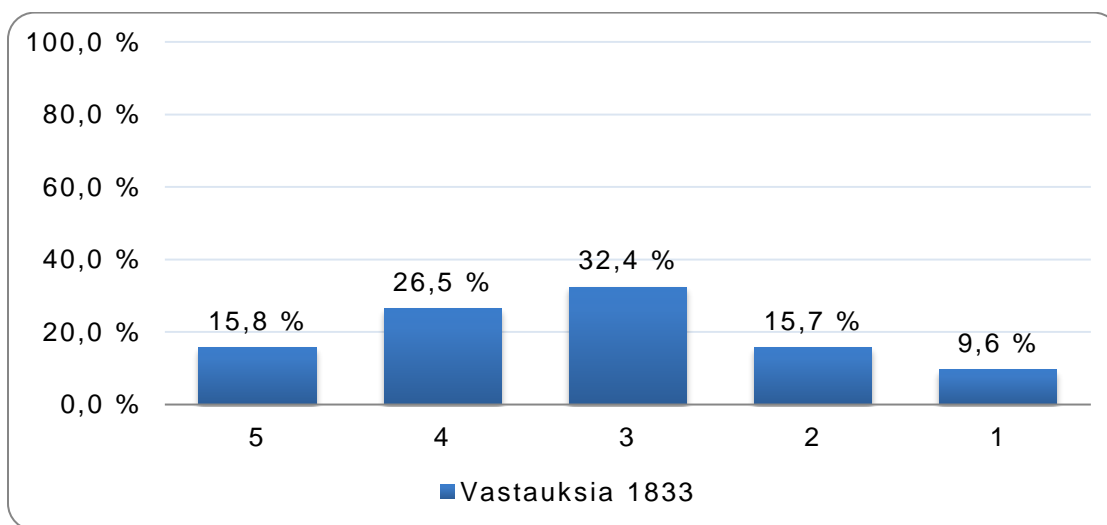
Kaavio 30. Opettajien vastaukset väittämään ”Saan oppilaitokseni kirjastosta helposti tietoa siitä, mitkä kirjat ovat saatavilla e-kirjoina”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Yli puolet (57,8 %) opettajista kokee saavansa helposti kirjastolta tietoa e-kirjoista. 26,1 % ei ota kantaa asiaan, mutta 16 %:lle e-kirjojen löytäminen kirjaston palveluista ei ole helppoa.

”Olen varma, että saan kirjastosta apua tarvittaessa. Minulla vain ei ole ollut nyt aikaa perehtyä asiaan.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

E-kirjojen lukemiseen tarvittavien lukuohjelmien käyttöönottoaminen on helppoa (opiskelijat)

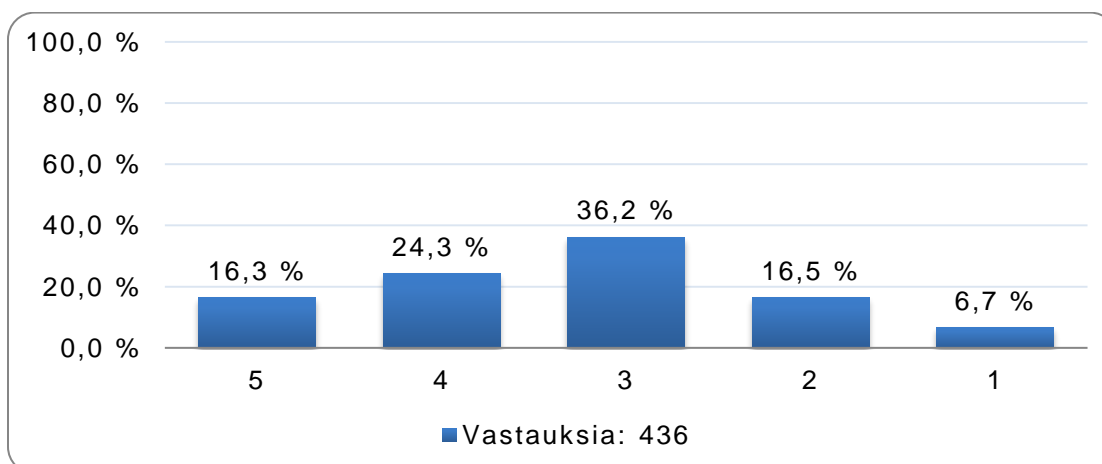
Kaavio 31. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ” E-kirjojen lukemiseen tarvittavien lukuohjelmien käyttöönottoaminen on helppoa”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

42,3 % opiskelijoista kokee e-kirjen lukemiseen tarvittavien lukuohjelmien käyttöönottoamisen helpoksi, mutta viidennes opiskelijoista (25,3 %) kokee sen ongelmalliseksi. Kolmannes vastaajista ei osaa sanoa, onko käyttöönotto helppoa tai vaikeaa.

”E-kirjojen käyttöön pitäisi saada opastusta - myös me jo muutaman vuoden yliopistolla pyörineet jatko-opiskelijat tarvitsisimme opastusta näissä asioissa. Erityisesti e-kirjojen lukemiseen liittyvissä teknologisissa asioissa pitäisi antaa infoa ja opastusta kootusti vaikkapa tutkijakoulun sähköpostilistan kautta, eikä niin että jokainen joutuu selvittämään kaiken itse erikseen satunnaisesti vuorollaan. Myös näistä ohjelma-asioista pitäisi ehdottomasti kertoa kootusti - millaisia ohjelmia on saatavilla ja mistä. Millä oikeuksilla voi käyttää e-kirjoja omista laitteista vs. yliopiston laitteilla jne.”

Yliopisto-opiskelija

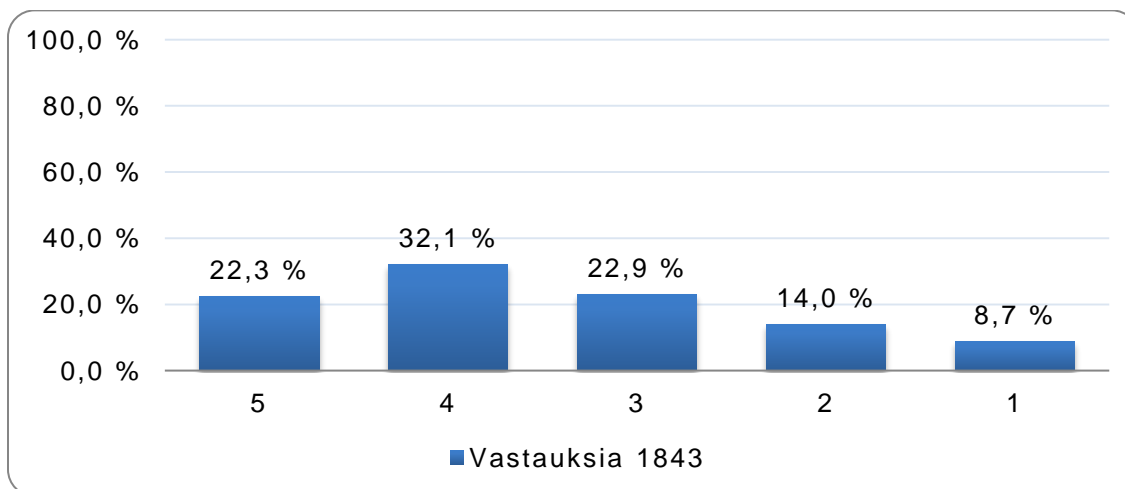
E-kirjojen lukemiseen tarvittavien lukuohjelmien käyttöönottoaminen on helppoa (opettajat)

Kaavio 32. Opettajien vastaukset väittämään ” E-kirjojen lukemiseen tarvittavien lukuohjelmien käyttöönottoaminen on helppoa”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Opettajien näkemykset vastaavat opiskelijoiden käsityksiä lukuohjelmien käyttöönoton helppoudesta. 40,6 % opettajista pitää lukuohjelmien käyttöönottoa helppona. 23,2 %:lle opettajista lukuohjelmien käyttöönotto ei ole helppoa. Reilu kolmannes vastaajista ei ota kantaa.

E-kirjojen lukeminen on helppoa (opiskelijat)

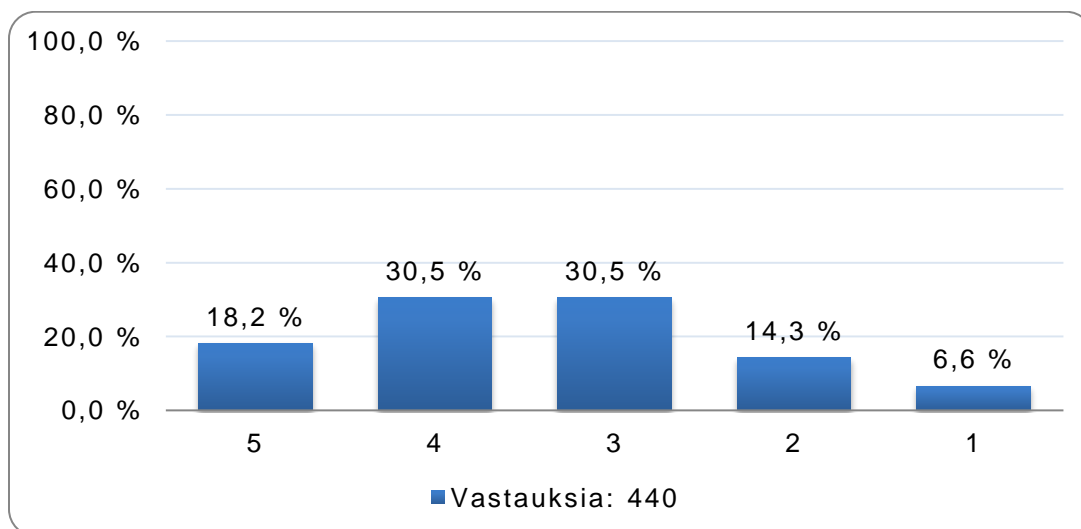
Kaavio 33. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ” E-kirjojen lukeminen on helppoa”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Yli puolet (54,4 %) opiskelijoista pitää e-kirjojen lukemista helppona. 22,9 % ei osaa sanoa Viidennekselle (22,7 %) se on ainakin jossain määrin vaikeaa. Painettua kirjaa pidetään usein helpommin luettavana kuin e-kirjaa, sillä keskittyminen, kokonaisuuksien hallinta ja selailu on vaikeampaa ruudulta luettaessa kuin painettuja kirjoja lukiessa. Ruudulta lukeminen myös rasittaa silmiä.

”Det är betydligt svårare att hålla reda på alla de olika artiklarna i olika e-böcker än att samtidigt kunna breda ut och se böckerna fysiskt t.ex. på ett bord eller på golvet då de inte alltid ryms på bord. E-böcker är litet svårare att kunna överblicka då man endast ser dem på en rätt så liten skärm. Därför föredrar jag fysiska böcker som man lättare kan bläddra i och snabbare kan råka se oväntad information i än vad fallet är med e-böcker. Ifall boken är ytterst sällsynt är det ändå bättre att kunna läsa boken över huvudtaget än som e-bok än att inte kunna läsa den alls.”

Yliopisto-opiskelija

E-kirjojen lukeminen on helppoa (opettajat)

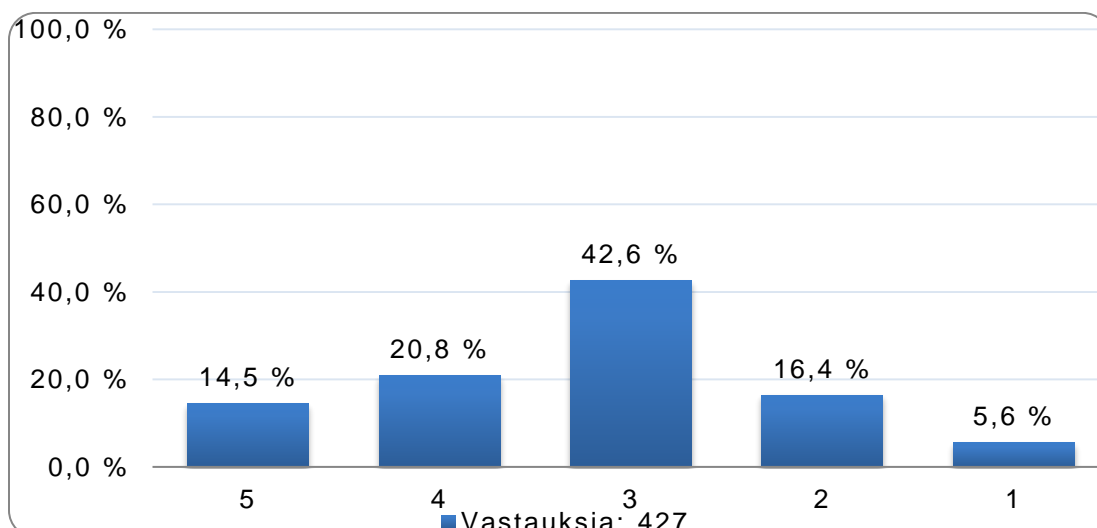

Kaavio 34. Opettajien vastaukset väittämään ” E-kurssikirjojen lukeminen on helppoa”.

Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Puolet opettajista (48,7 %) pitää e-kirjojen lukemista helppona, 20,9 %:lle se tuottaa ongelmia. Kolmannes opettajista (30,5 %) ei osaa sanoa, onko lukeminen helppoa vai vaikeaa.

E-kurssikirjojen käyttö opetustilanteessa on helppoa (opettajat)

Kaavio 35. Opettajien vastaukset väittämään ” E-kurssikirjojen käyttö opetustilanteessa on helppoa”

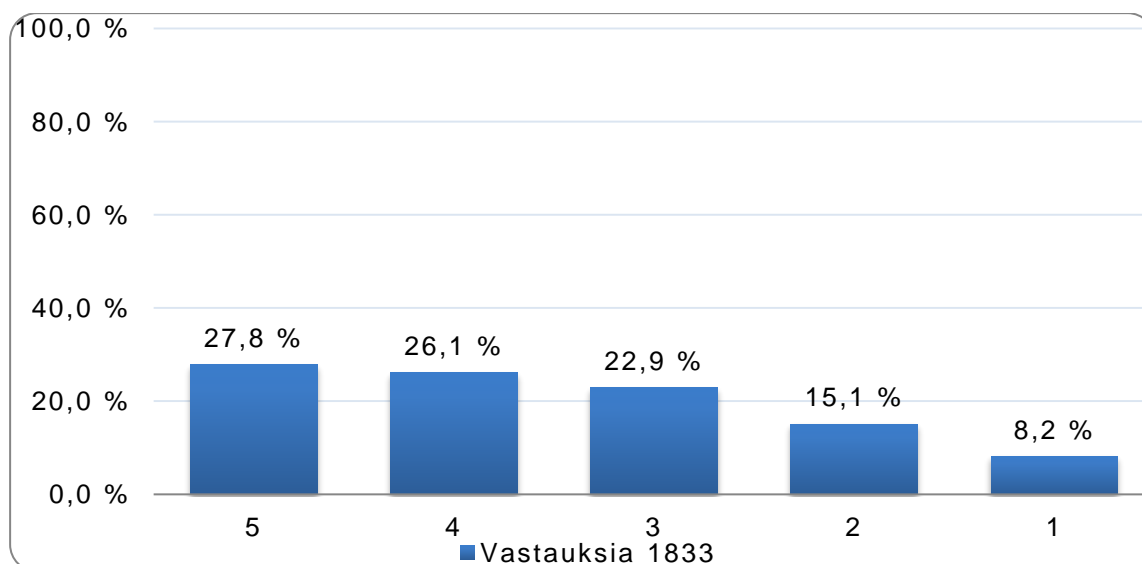
Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Kolmannes opettajista (35,3 %) pitää e-kurssikirjojen käyttöä opetustilanteessa helppona. Viideosa (22 %) opettajista kokee e-kirjojen käytön opetustilanteessa hankalaksi. 42,6 % vastaajista ei osaa sanoa, onko käyttö helppoa vai vaikeaa.

”Pääasiassa olen käyttänyt kirjoja luentojen lähteenä, joten hankala sanoa, miten opetustilanteessa. En edes tiedä, voisiko 30 opiskelijaa paukata samaan linkkiin lukemaan?”

Yliopisto-opettaja

Minulle on tärkeää, että voin tehdä e-kirjaan muistiinpanoja ja merkintöjä (opiskelijat)

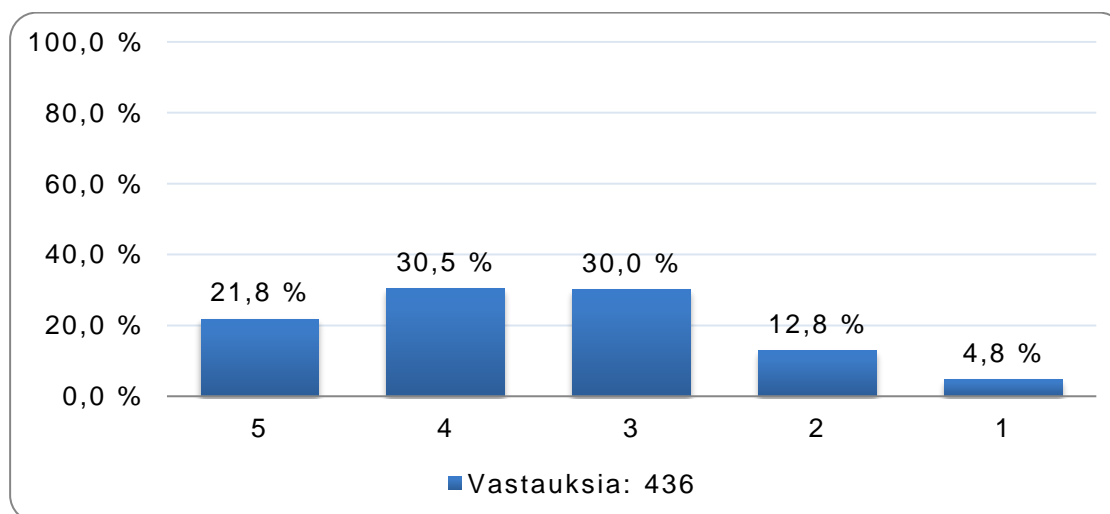
Kaavio 36. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ”Minulle on tärkeää, että voin tehdä e-kirjaan muistiinpanoja ja merkintöjä”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Mahdollisuus tehdä muistiinpanoja ja merkintöjä e-kirjaan on tärkeää opiskelijoille. Yli puolet kyselyyn (53,9 %) vastanneista opiskelijoista pitää merkintöjen ja muistiinpanojen tekemistä tärkeänä, ja kolmannekselle (27,8 %) vastaajista se on erityisen tärkeää.

”Valitsisin mielummin E-kirjan, jos saisin tehtyä siihen muistiinpanoni ja tallennettua niin, että voisin myös lukea muistiinpanoni myöhemmin kerrattaessa esim. tenttiin. Toistaiseksi tämä ei ole ollut mahdollista, jolloin suosin paperista kirjaa.”

Yliopisto-opiskelija

Minulle on tärkeää, että opiskelijat voivat tehdä e-kurssikirjaan muistiinpanoja ja merkintöjä (opettajat)

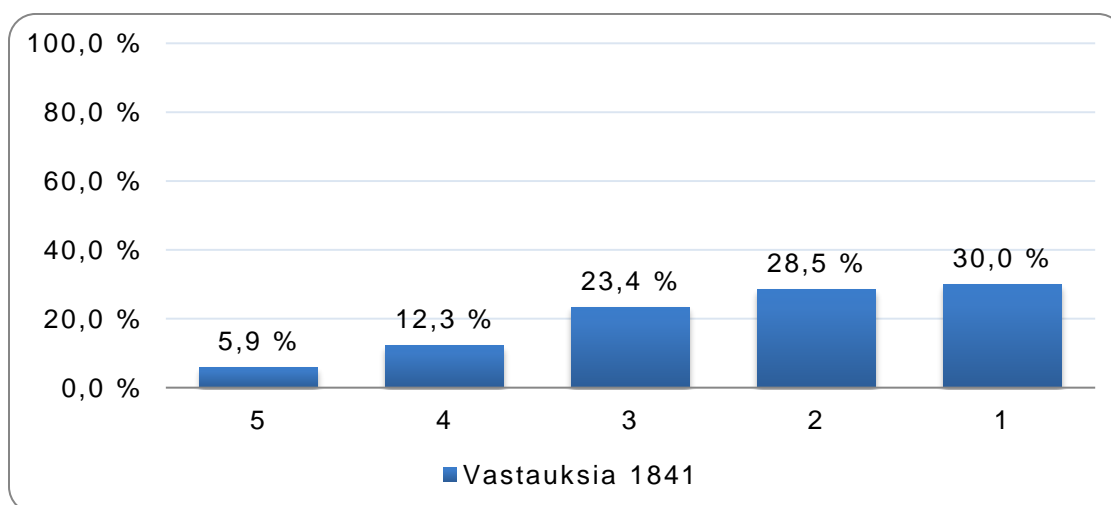
Kaavio 37. Opettajien vastaukset väittämään ” Minulle on tärkeää, että opiskelijat voivat tehdä e-kurssikirjaan muistiinpanoja ja merkintöjä”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Monet kyselyyn vastanneet opettajat näkevät tärkeänä sen, että opiskelijat voisivat tehdä e-kurssikirjoihin merkintöjä. 52,3 % kyselyyn vastanneista opettajista pitää tärkeänä mahdollisuutta muistiinpanojen ja merkintöjen tekemiseen. Kolmannes opettajista ei ota kantaa. Monet opettajista eivät ole tienneet, että e-kirjoihin voisi tehdä muistiinpanoja tai merkintöjä.

”Muistiinpanojen ja merkintöjen tekemisen mahdollisuus on mielestäni tärkeää; ainakin oman kokemukseni mukaan näiden tekeminen edistää oppimista.”

Yliopisto-opettaja

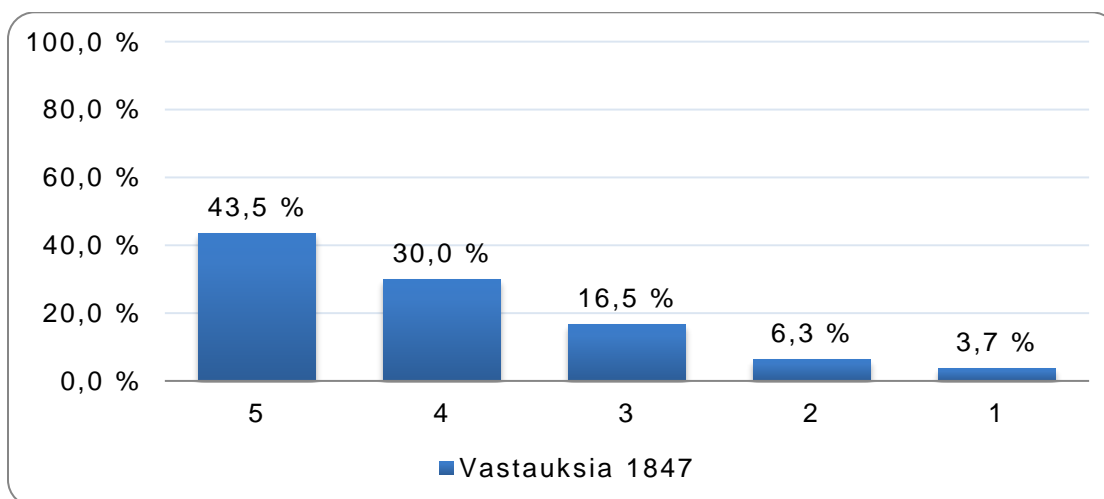
Minulle olisi tärkeää, että pääsisin näkemään, mitä muistiinpanoja ja merkintöjä muut ovat tehneet e-kirjaan (opiskelijat)

Kaavio 38. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ”Minulle olisi tärkeää, että pääsisin näkemään, mitä muistiinpanoja ja merkintöjä muut ovat tehneet e-kirjaan”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Opiskelijoilla ei ole tarvetta päästä näkemään toisten opiskelijoiden e-kirjoihin tekemiä merkintöjä tai muistiinpanoja. 58,5 % opiskelijoista ei pidä asiaa tärkeänä, ja 23,4 % ei ota kantaa. Vain 18,2 % opiskelijoista piti asiaa tärkeänä.

Haluan ladata e-kirjat omalle koneelle (opiskelijat)

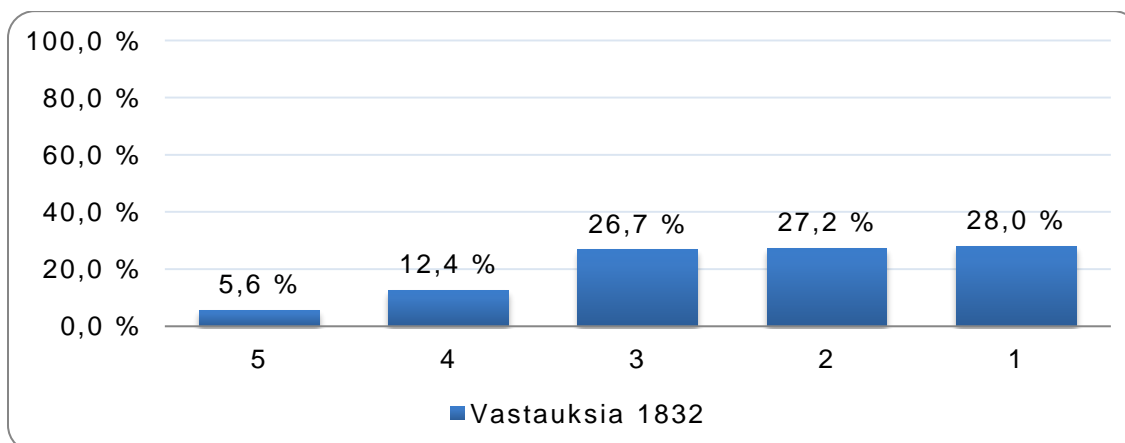
Kaavio 39. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ” Haluan ladata e-kirjat omalle koneelle”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

Mahdollisuus ladata e-kirjoja omalle koneelle on erittäin tärkeää opiskelijoille. Valtaosa (73,5 %) kyselyyn vastanneista opiskelijoista pitää tätä mahdollisuutta tärkeänä.

”Haluan ladata koneelle, koska pari vuorokautta ennen tenttiä viimeinen asia minkä haluaa havaita on se, että tietokantaan ei saa yhteyttä tai nettiyhteydessä on täällä päässä joku vika.”

Yliopisto-opiskelija

En halua ladata e-kirjoja omalle koneelle, vaan luen ne mieluummin verkkoyhteydellä selaimessa (opiskelijat)

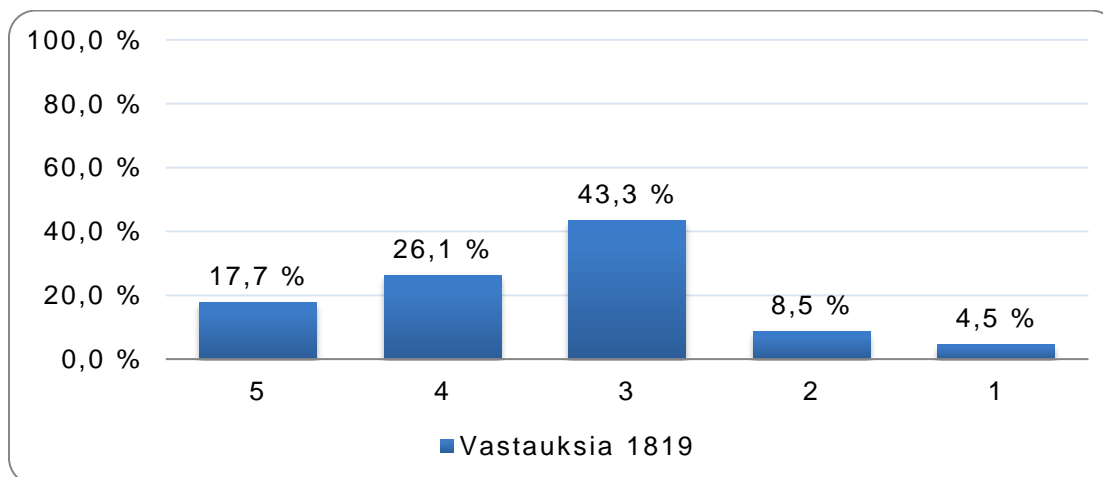
Kaavio 40. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ”En halua ladata e-kirjoja omalle koneelle, vaan luen ne mieluummin verkkoyhteydellä selaimessa”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri mieltä

E-kirjojen lukeminen verkkoyhteydellä selaimessa ei saa kannatusta opiskelijoiden keskuudessa. Yli puolet (55,2 %) opiskelijoista ei halua selainlukemista verkossa.

*”Selaimen kautta lukeminen usein jumittaa koko koneen, sovellukset huonoja/ras-
kaita, siksi mieluummin lataan omalle koneelle.”*

Yliopisto-opiskelija

Saan tarvittaessa apua e-kirjojen käyttöön liittyvissä ongelmissa oppilaitokseni kirjastosta (opiskelijat)

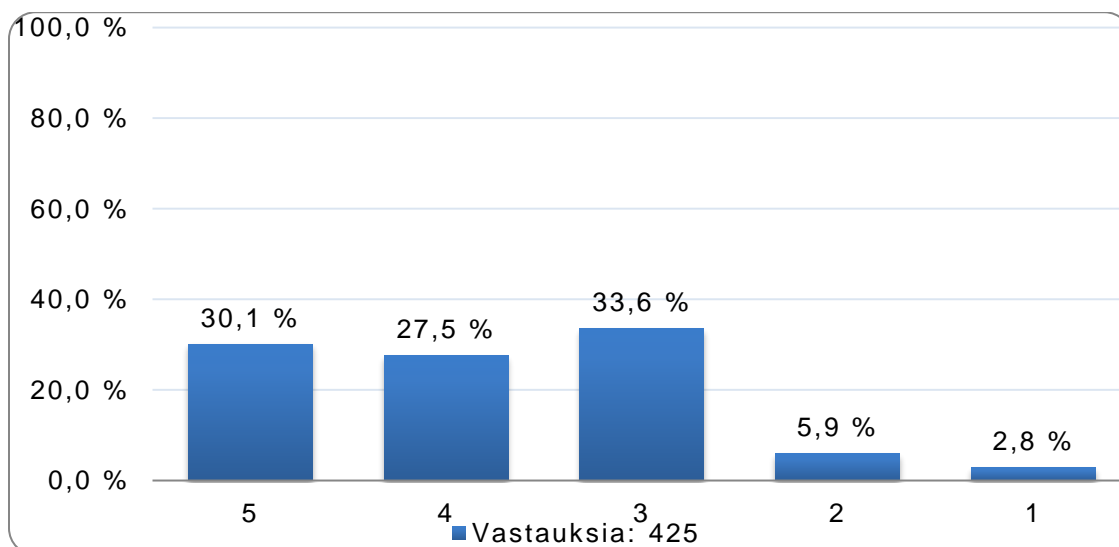
Kaavio 41. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ”Saan tarvittaessa apua e-kurssikirjojen käyttöön liittyvissä ongelmissa oppilaitokseni kirjastosta”. Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri

Vajaa puolet (43,8 %) opiskelijoista kokee saavansa tarvittaessa apua e-kirjojen käytössä oppilaitoksensa kirjastosta. 13 % opiskelijoista ei sa riittävästi apua kirjastosta e-kirjojen käytössä. Huomattavan suuri osa vastaajista (43,3 %) ei koe tarvitsevänsä kirjaston apua e-kirjojen käytössä tai he eivät tiedä, että voisivat saada kirjastosta tukea e-kirjojen käyttöön.

”En ole kysynyt apua e-kirjojen käyttöön oppilaitokseni kirjastosta, joten en tiedä, saisinko apua, jos kysyisin.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

Saan tarvittaessa apua e-kirjojen käyttöön liittyvissä ongelmissa oppilaitokseni kirjastosta (opettajat)

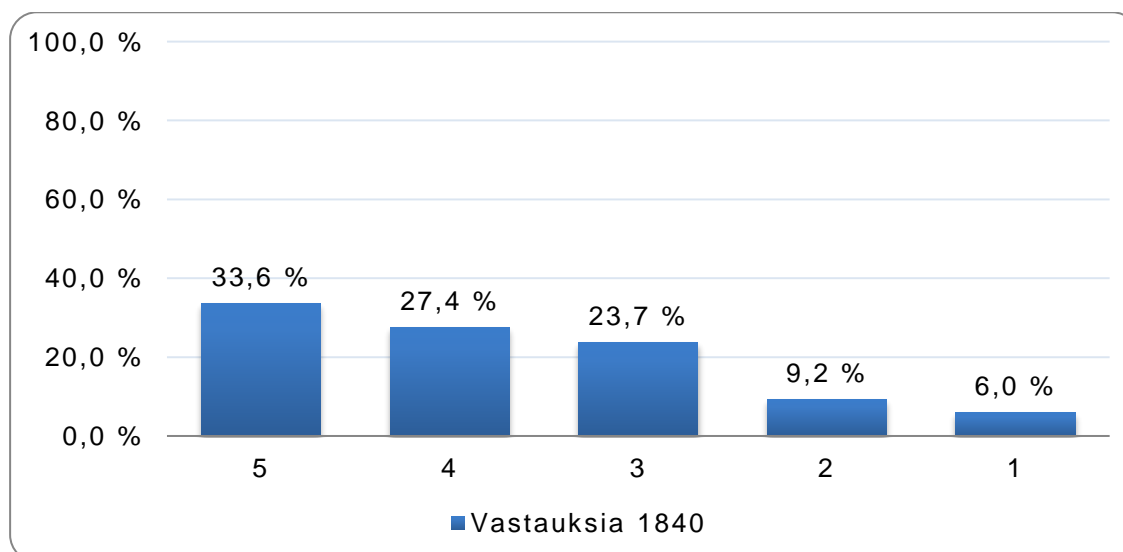
Kaavio 42. Opettajien vastaukset väittämään "Saun tarvittaessa apua e-kurssikirjojen käyttöön liittyvissä ongelmissa oppilaitokseni kirjastosta". Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri

Yli puolet (57,6 %) kyselyyn vastanneista opettajista kokee saavansa apua e-kurssikirjojen käyttöön liittyvissä ongelmissa oppilaitoksensa kirjastosta. Kolmannes (33,6 %) ei osaa sanoa, saako apua kirjastosta.

"Olen saanut apua e-kurssikirjojen käyttöön sitä pyytäessäni, mutta harvemmin muistan sitä pyytää. Jostain syystä e-kirjojen hyödyntäminen keskittyy iltoihin, öihin ja viikonloppuihin. Työajalla niitä harvemmin luen."

Yliopisto-opettaja

E-kirjat helpottavat ja nopeuttavat opintojani (opiskelijat)

Kaavio 43. Opiskelijoiden vastaukset väittämään "E-kirjat helpottavat ja nopeuttavat opintojani". Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri

Opiskelijoiden mielestä e-kirjat helpottavat ja nopeuttavat opintoja. Lähes kaksi kolmasosaa (61 %) vastaajista katsoo e-kirjojen edistävän opintoja.

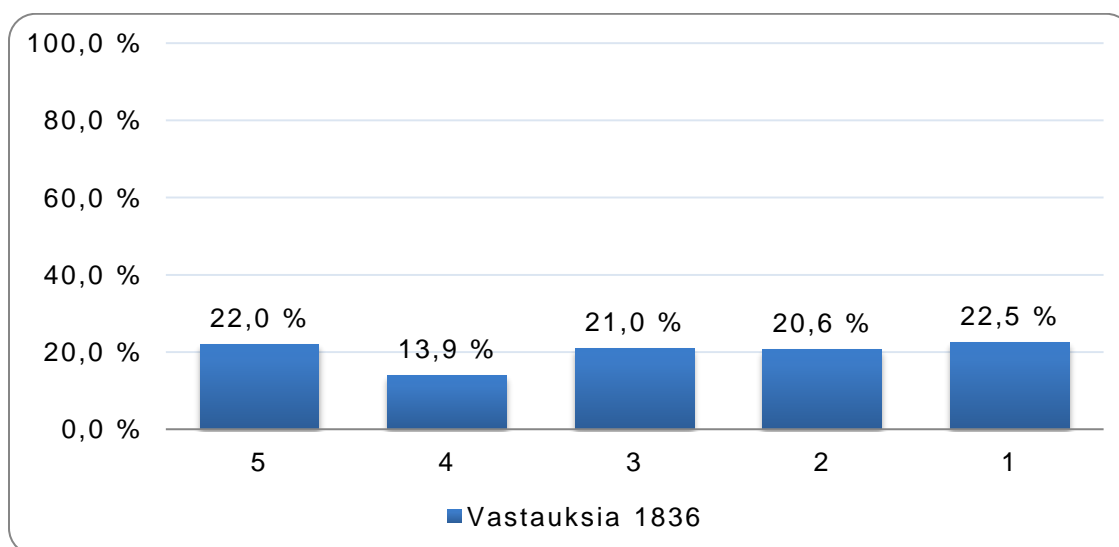
”E-kirjan lainaaminen on helpompaa ja nopeampaa. Saan heti löydettyä useita sopivia kirjoja ja selattua niitä. Kun löydän sopivan, saan kirjoitettua sopivan lainauksen. Kuin että olisin mennyt kirjastoon kiertelemään, kantanut kasan kotiin, lukenut ja etsinyt, ja raahannut ne taas takaisin kirjastoon. E-kirjojen avulla saan monipuolisemmat lähdeaineistot opiskeluihini kuin paperikirjojen kautta.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

”Mielestäni mahdollisimman laaja valikoima e-kirjoja nopeuttaa ja helpottaa opintoja, sillä silloin kaikilla on mahdollisuus päästä tentti- ja kurssikirjoihin käsiksi. Itse olen valinnut e-kirjan tilanteessa, jossa muita mahdollisuuksia ei ole ollut - muutoin tentti olisi siis jäänyt sillä kertaa tekemättä!”

Yliopisto-opiskelija

Valitsen jatkossa opiskellessa mieluummin e-kirjan kuin paperimuodossa olevan vastaavan kirjan (opiskelijat)

Kaavio 44. Opiskelijoiden vastaukset väittämään ”Valitsen jatkossa opiskellessa mieluummin e-kirjan kuin paperimuodossa olevan vastaavan kirjan” Asteikko: 5 = täysin samaa mieltä, 1 = täysin eri

Opiskelijoille esitettiin väittämä e-kirjan ja painetun kirjan valinnasta jatkossa. Painettu kirja on merkittävä edelleen opiskelijoiden keskuudessa. 43,1 % opiskelijoista valitsee jatkossa painetun kirjan mieluummin kuin e-kirjan. Reilu kolmannes (35,9 %) vastaajista sen sijaan käyttää e-kirjaa mieluummin kuin painettua jatkossa.

”Valet av e-bok beror helt på typen av litteratur. Det blir jobbigt att läsa tjocka böcker om ekonomi på plattan men tunnare böcker i språk etc. går bra och det är smidigare att ta med plattan istället för 20 tjocka böcker som väger mycket om man behöver studera på någon annan plats än hemma.”

Ammattikorkeakoulun opiskelija

”Käytän useimmiten mieluummin paperimuotoista kuin e-kirjaa. E-kirja on kuitenkin kaivattu pelastus silloin, kun samaa kurssikirjaa havittelee yhtä aikaa suuri joukko opiskelijoita.”

Yliopisto-opiskelija

”On hyvä, että e-kirja -mahdollisuus on olemassa, jos fyysisen kirjan saatavuus on heikko ja kurssin deadline tiukka. Kannatan siis e-kirjoja, mutta en ole ehtinyt vielä paljoa käyttää ja olen ehdottomasti sitä mieltä, että myös fyysisisten kirjojen lainaaminen tulee olla mahdollista!”

Yliopisto-opiskelija

3.3.16 Ovatko opetus ja opiskelu mielestäsi hyötynneet siitä, että opintoihin liittyviä kirjoja on saatavissa e-muodossa? (opettajat)

Opettajilta kysyttiin mielipidettä siitä, onko opetus ja opiskelu hyötynneet siitä, että opintoihin liittyviä kirjoja on saatavissa e-muodossa. Lisäksi heitä pyydettiin kertomaan, miten opetus ja opiskelu hyötyvät e-kirjoista.

Suurin osa vastaajista näkee e-kirjojen hyödyttäneen opiskelua ja opetusta. Opetuksessa ja opinnoissa tarvittavien kirjojen saatavuus on opettajien mielestä parantanut e-kirjojen myötä. Hyödyistä nousivat esiin erityisesti seuraavat:

E-kirjojen hyötyjä:

- Saatavilla 24/7
- Moni voi lukea yhtä aikaa
- Helpottaa etäopiskelua
- Verkko-opetus tehostuu, helppo linkittää kirjat oppimisympäristöihin
- Opiskelijoille helpompaa, ei tarvitse ostaa kirjoja itselle eikä kantaa niitä mukana
- Nopeampi toimitus kuin painetuilla
- Edullisuus
- Ajantasaisuus

”Kurssikirjojen saatavuus on parantunut joiltain osin ja opiskelijat saavat suoritettua rivakammin. Opetuksen valmistelussa e-kirjoja on helppo tsekata useita, varsinkin eng. kielisiä: Voi nopeasti vilkaista, miten asia käsitellään useissa eri opuksissa.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

”Ei tarvitse kantaa kirjoja mukana, kun laitteilta pääsee aina lukemaan. Helpompi pääsy, ei tarvitse miettiä, että ehtiikö kaikki saada kirjastosta tenttikirjan ajoissa > voi odottaa että kaikki tulee ekaan tenttiin kirjan lukeneina, eikä kurssin suoritus viivästy sen takia ainakaan > opiskelu tehostuu.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

”Opetus ja opiskelu huomattavasti joustavampaa ja ajasta ja paikasta riippumatonta. Merkittävä osa opiskelijoista ei välttämättä etenkään myöhemmässä vaiheessa opin-toja ole enää opiskelupaikkakunnalla. Massakursseilla e-kirjojen lyhyemmät laina-ajat myös parantavat saatavuustilannetta. Tosin vielä parempia ovat ne e-kirjat, joissa laina-aikaa ei ole rajattu lainaajien henkilömäärän mukaan.”

Yliopisto-opettaja

“Yes, students are more likely to read the material if it is freely available in the library. They object to paying for textbooks these days.”

Yliopisto-opettaja

”Ja när alla studerande kan ha tillgång till böckerna. Ingen behöver kopiera. Det går att låna böckerna mitt i natten. Textstorleken kan man välja själv. Böckerna är lättare.”

Ammattikorkeakoulun opettaja

”Ei erityisesti. Yleisesti on kyse kirjojen saatavuudesta, ei niinkään siitä, missä muodossa ne on käytettävissä.”

Yliopisto-opettaja

”Uusia kirjoja tilatessa nopeampi toimitus on auttanut joskus huomattavasti opetuksen valmistelua. Lisäksi on voinut ottaa isoille kursseille käyttöön kirjoja, joita ei ole fyysisinä kappaleina saatavilla kuin muutama.”

Yliopisto-opettaja

3.3.17 Millaisia e-kirjojen pitäisi mielestäsi olla, jotta ne toimisivat hyvin osana opintoja? (opiskelijat ja opettajat)

Opiskelijoita ja opettajia pyydettiin kertomaan, millaisia e-kirjojen pitäisi olla, että ne toimisivat hyvin osana opintoja. E-kirjojen helppo saatavuus ja käytettävyyden nousivat tärkeiksi tekijöiksi vastauksissa. Tärkeää on myös mahdollisuus ladata e-kirjat omalle koneelle sekä muistiinpanojen ja merkintöjen tekeminen. E-kirjojen tarjonnan toivotaan laajenevan painettuja unohtamatta. E-kirjoilta toivottiin seuraavia ominaisuuksia:

Saatavuus ja käyttöönotto:

- Helposti ja nopeasti saatavilla (ei useita kirjautumisia)
- Saatavilla riittävän monta/rajoittamaton määrä
- Kaikille tarvitsijoille käytettävissä samaan aikaan
- Laaja valikoima kaikilta aloilta, kaikki uudet kirjat e-kirjoina
- Avautuu helposti ilman erillisiä ohjelmia
- Helposti ladattavia (ei DRM-suojauksia)
- Kaikkiin laitteisiin sopivia (selain- ja laiteriippumattomia)
- Edullisia
- Riittävän pitkät laina-ajat

Käyttäminen, ominaisuudet, sisältö:

- Helppokäyttöisiä
 - hyvät selailuominaisuudet, helppo siirtyä kappaleesta ja sivulta toiseen
 - selkeä sisällysluettelo, josta suorat linkit kirjan lukuihin
 - painettua vastaavat sivunumerot, mikä helpottaa viittaamista
 - kirjan kokonaisuus voitava hahmottaa
 - mahdollisuus tehdä merkintöjä, alleviivauksia ja muistiinpanoja, jotka voi tallentaa itselle
 - fonttikokoa voi muuttaa

- Voi tulostaa, kopioida ja tallentaa omalle koneelle
- Ajankohtaisia (päivitykset, kaikki uudet kirjat saataville e-kirjoina)
- Hyvin yhteentoimivia muiden sovellusten kanssa (esim. oppimisympäristöt)
- Yksinkertainen, helposti toimiva (pdf)
- Skaalautuva, interaktiivinen, linkitykset (kuvat, videot, äänet, lisämateriaalit, tehtävät)
- Sisällöltään opetuksen tarpeita palvelevia (ei eroa painetusta tässä suhteessa)
- Selkeä teksti, helposti luettavia
- Hyvä visuaalinen ilme, hyvin taitettuja.

"Tillgång till god kurslitteratur som e-boöcker behövs. Våra studenter skulle ha mycket stor nytta av att få köpa e-kursböcker och att få låna e-kursböcker."

Ammattikorkeakoulun opettaja

"Perustutkinnon kurssikirjat olisi hyvä olla sähköisessä muodossa, sillä niiden tarvetta on hankala tyydyttää paperisina versioina suurten ryhmäkokojen vuoksi. Eri-tyisesti "introduction"-tyyppisten teosten itselle ostaminen on turhauttavaa, sillä ne eivät sovellu myöhempiin opintoihin. Kattavammista kirjoista käsikirjatyypiset "tiiliskivet" ovat sähköisinä versioina helpompikäyttöisiä."

Yliopisto-opiskelija

"E-kirjojen tulisi olla helposti saatavilla ja niiden laina-aikojen ei tulisi olla niin lyhyitä, että niitä pitäisi olla koko ajan lainaamassa uudelleen. E-kirjapalveluja ei saisi olla niin kauhean paljon tai niihin pitäisi kaikkiin päästä kirjautumaan yliopiston peruspalvelutunnuksilla. Se on tosi hankalaa, kun ensin menee useampi tunti, että saa kirjan luettavakseen ja sen saa sitten lainatuksi puoleksi tunniksi tai pisimmillään viikoksi, jolloin sama ruljanssi on edessä taas hetken päästä. Uudenlainen opettelu on taas edessä, kun löytää toisen hyvän kirjan toisesta e-kirjapalvelusta ja tehdä sinne taas tunnukset ja kirjautua sisään ja ihmetellä, miten sen kirjan saa ladattua tai edes auki, niin että sitä pystyy lukemaan."

Yliopisto-opiskelija

"Helppolukuisia, helposti saatavilla, edullisia, käyttöoikeudet yms kaikille selvillä."

Ammattikorkeakoulun opettaja

"Ehdottomasti olisi oltava mahdollisuus tehdä muistiinpanoja/merkintöjä teksteihin. Helpoiten tämä onnistuisi antamalla mahdollisuus ladata kirja omalle laitteelle, mutta jos esim. tekijänoikeussyistä ei mahdollista, niin selaimessa/sovelluksessa mahdollisuus tehdä näitä oman tilin avulla. Nyt omat tilit eivät näissä palveluissa ole useinkaan mahdollisia, kun käytössä on organisaatiotunnukset, joten jonkinlainen "alakäyttäjän/opiskelijan-tilin" luonti olisi tervetullut uudistus. Myös mahdollisuus esimerkiksi vaihtaa sivun taustaväriä voisi toisinaan helpottaa lukemista."

Yliopisto-opiskelija

"Reading an e-book makes usually your eyes tired way faster than reading a paper book. Therefore, I think e-books should be structured in a easier way: less long text,

but more bullet points lists, highlights of important aspects, visual explanations (graphs, tables, diagrams)."

Yliopisto-opiskelija

"Saatavuus pitäisi ainakin olla AINA taattu, ei siis niin kuin perinteisissä paperisissa versioissa, että kaikki kirjat ovat aina lainassa ja varausjono on pitkä. Mielestäni e-kirjan idea on juuri siinä, että se ei voi koskaan olla jo "lainassa" jollain muulla, vaan se voi olla käytössä vaikka sadalla opiskelijalla yhtäaikaan. Helpottaisi paljon kurssikirjojen saatavuusongelmaa!"

Ammattikorkeakoulun opiskelija

3.3.18 Mitä oppialaasi liittyviä kirjoja haluaisit saataville e-kirjoina? (opettajat)

Opettajia pyydettiin kertomaan, mitä oppialaansa liittyviä kirjoja he haluaisivat saataville e-kirjoina. Toiveissa mainittiin sekä yksittäisiä teoksia että laajasti oman oppialan kirjallisuutta. Osa opettajista haluaa kaikki opetuksessa käytettävät kirjat e-kirjoina. E-kirjoina toivotaan myös erityisesti kurssikirjallisuutta, metodi- ja tutkimuskirjallisuutta sekä suomenkielistä aineistoa.

"Tuoreita kotimaisia ja kansainvälisiä teoksia alan tunnetuilta kirjoittajilta - tieteellisiä kirjoja, joita pystyy käyttämään kurssikirjoina."

Yliopisto-opettaja

"Menetelmälliset teokset niin kehittämistä kuin tutkimuksestakin olisi miltei kaikkien alojen opiskelijoita hyödyttävää."

Ammattikorkeakoulun opettaja

"Vanhempia hyviä perusteoksia, joista painokset ovat loppuneet aikaa sitten."

Yliopisto-opettaja

"Kirjoja kyllä on periaatteessa, mutta ne on suunnattu yliopistotasolle ja itse opetan AMK:ssa. Eli AMK-tason kirjoja kaipaamaan ylipäänsä."

Ammattikorkeakoulun opettaja

"Tutkimuksen ja opinnäytteiden tekemiseen liittyvät kirjat toimivat hyvin e-kirjoina, koska tällöin niistä ennen muuta etsitään tietoa eikä niitä välttämättä lueta alusta loppuun. Tärkeimpiä kurssikirjoja tulisi ihanteellisesti olla saatavilla sekä e-kirjoina että painettuina. Painettu on edelleen paras käyttöliittymä syventyvään lukemiseen."

Yliopisto-opettaja

"Kaiken. Minusta uusia paperikirjoja ei kannata hankkia, jos e-kirja on saatavilla. Toivoisin, että kirjastot tekisivät linjavalinnan ja hankkisivat pääasiassa e-kirjoja. Todennäköisesti paperikirja-ajassa roikkuva vanhempi henkilökunta ja konservatiiviset opiskelijat vastustavat tätä, mutta ei ole mitään mieltä hankkia paperikirjoja tilaa viemään."

Yliopisto-opettaja

Yhteenvedo tuloksista

Vastaukset osoittavat, että kyselyyn vastanneilla korkeakouluopettajilla ja -opiskelijoilla on jo melko paljon kokemusta e-kirjoista. Suurin osa kyselyyn vastanneista opettajista (78 %) ja opiskelijoista (77 %) on lukenut opetukseen liittyviä e-kirjoja. Yli puolet (65 %) opettajista on käyttänyt opetuksessaan e-kirjoja ja viidennes vastaajista käyttää e-kirjoja usein osana opetusta. Kolmannes opettajista ei ole vielä ottanut e-kirjoja mukaan opetukseen, mutta näistäkin suurin osa aikoo jatkossa käyttää e-kirjoja opetuksessaan.

Suurin osa kyselyyn vastanneista opettajista näkee e-kirjojen hyödyttäneen opiskelua ja opetusta. E-kirjat ovat saatavilla 24/7, niillä voi olla useita lukijoita yhtä aikaa, ne helpottavat etäopiskelua ja verkko-opetusta ja ne saa luettavakseen painettua kirjaa nopeammin. Suurin osa kyselyyn vastanneista opettajista myös katsoo, että kirjan saatavuus e-muodossa vaikuttaa sen hankintapäätökseen positiivisesti.

Myös opiskelijoiden mielestä e-kirjat helpottavat ja nopeuttavat opintoja. Lähes kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista opiskelijoista katsoo e-kirjojen edistävän opintoja.

Kirjastojen merkitys opintoihin ja opetukseen liittyvien e-kirjojen käytön kanavana on merkittävä. Suomalaiset korkeakoulukirjastot hankkivat opiskelijoiden käyttöön kymmeniä kappaleita opinnoissa tarvittavista kirjanimekkeistä. Monet korkeakoulukirjastot hankkivat kirjoja sähköisessä muodossa mieluummin kuin painettuina, jos e-versio vain on saatavissa. Koska opiskelijoilla on mahdollisuus saada opinnoissa tarvittavia kirjoja korkeakoulunsa kirjastosta, niitä ei yleensä tarvitse ostaa itselle. Vain 6 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista on ostanut opinnoissa tarvittavia e-kirjoja. Yli puolet (60 %) opiskelijoista ei aio jatkossakaan ostaa opintoihin liittyviä e-kirjoja.

Puolet kyselyyn vastanneista opiskelijoista (49,8 %) on lainannut opintoihin liittyviä e-kirjoja kirjastosta. Kolmannes opiskelijoista (30,9 %) ei ole vielä lainannut, mutta aikoo jatkossa lainata kirjastosta e-kirjoja. Vajaa puolet (44 %) kyselyyn vastanneista opettajista on lainannut kirjastosta opetukseen liittyviä e-kirjoja ja kolmannes (29,2 %) muita e-kirjoja. Neljännes (24,6 %) ei ole vielä lainannut, mutta aikoo jatkossa käyttää kirjaston e-kirjapalveluita opetusaineiston lainaukseen.

Yli puolet (57,8 %) opettajista kokee saavansa kirjastolta helposti tietoa e-kirjoista. Yli puolet opiskelijoista (60,9 %) on saanut eniten tietoa e-kirjoista oppilaitoksensa verkkosivuilta, mukaan luettuna kirjaston verkkosivut. Tietoa e-kirjoista tarvitaan kuitenkin lisää, sillä vain puolet opiskelijoista (50,9 %) sanoo löytävänsä e-kirjat helposti oppilaitoksensa kirjaston verkkopalvelusta.

Opettajien ja opiskelijoiden mielestä e-kirjojen ongelmat liittyvät useimmiten saatavuuteen, tekniikkaan ja käytettävyyteen. Kaikkia nimekkeitä ei ole saatavissa e-kirjoina, niihin ei ole riittävästi yhtäaikaista käyttöoikeuksia, e-kirjojen käyttöoikeudet ovat liian rajallisia ja niiden käyttöönottoon tarvittavien lukuohjelmien lataaminen on hankalaa tai se ei onnistu erilaisten teknisten ongelmien vuoksi lainkaan. E-kirjojen käytettävyys koetaan myös usein huonoksi. Muistiinpanojen ja merkintöjen tekeminen ei onnistu, kirjojen selailu ja navigointi kohdasta

toiseen on kömpelöä ja sisällysluettelossa, sivunumeroinnissa ja kuvien laadussa on puutteita.

Mahdollisuus tehdä muistiinpanoja ja merkintöjä e-kirjaan on tärkeä ominaisuus. Yli puolet kyselyyn (54 %) vastanneista opiskelijoista pitää merkintöjen ja muistiinpanojen tekemistä tärkeänä, ja kolmannekselle (28 %) vastaajista se on erittäin tärkeää. Myös opettajat näkevät tärkeänä sen, että opiskelijat voisivat tehdä e-kirjoihin merkintöjä.

Mahdollisuus ladata e-kirjoja omalle koneelle on myös tärkeää opiskelijoille. Valtaosa (74 %) kyselyyn vastanneista opiskelijoista pitää tätä mahdollisuutta tärkeänä.

E-kirjoja luetaan vastausten perusteella pääasiassa tietokoneelta (78,6 % opiskelijoista ja 86,3 % opettajista) tai tablettilta (40,8 % opiskelijoista ja 52,2 % opettajista). E-kirjan lukemiseen liittyvät ergonomiset ongelmat heikentävä sen lukukokemusta verrattuna painettuun kirjaan. Ruudulta lukemiseen ei jakseta keskittyä ja lukeminen näytöltä rasittaa silmiä. Vain reilu kolmannes (36 %) vastaajista käyttää e-kirjaa mieluummin kuin painettua, ja vajaa puolet (43 %) opiskelijoista valitsee jatkossakin painetun kirjan mieluummin kuin e-kirjan.

Opiskelijoita ja opettajia pyydettiin kertomaan, millaisia e-kirjojen pitäisi olla, että ne toimisivat hyvin osana opintoja. E-kirjojen helppo saatavuus ja käytettävyys nousivat tärkeiksi tekijöiksi vastauksissa. E-kirjojen tulisi olla helposti ja nopeasti saatavilla ilman useita erillisiä kirjautumisia ja ohjelmia. Niiden pitäisi olla kaikille tarvitsijoille käytettävissä samaan aikaan. Valikoiman toivotaan laajenevan kattamaan kaikki oppialat ja uudet kirjat pitäisi saada e-kirjoina. E-kirjojen tarjonnan toivotaan laajenevan kuitenkin painettuja unohtamatta.

E-kirjojen on ensisijaisesti oltava sisällöltään opetukseen ja opiskeluun sopivia, mutta sekä opettajilla että opiskelijoilla on paljon myös niiden ominaisuuksiin liittyviä toiveita. E-kirjojen pitäisi auttaa kokonaisuuksien hahmottamisessa, niissä pitäisi olla hyvät selailuominaisuudet ja selkeät sisällysluettelot. Tärkeää on myös mahdollisuus tehdä muistiinpanoja ja merkintöjä e-kirjoihin sekä mahdollisuus ladata ne omalle koneelle.

Tällä verkkokyselyllä saadut tulokset eivät anna kattavaa kokonais kuvaa e-kurssikirjojen käytöstä korkeakouluissa, eikä tuloksia niin ollen voida suoraan yleistää koskemaan kaikkia Suomen korkeakouluja. Kyselyllä saatiin kuitenkin varsin laajasti opiskelijoiden ja opettajien palautetta ja kokemuksia e-kirjojen käytöstä opinnoissa ja opetuksessa.

Kyselyn tuloksia käytetään FinELibin e-kurssikirjahankkeen raportoinnissa ja arvioinnissa. Kyselyaineisto on myös toimitettu Tampereen yliopiston Yhteiskuntatieteelliseen tietovarastoon tutkimus-, opetus- ja opiskelukäyttöön. Jokaiselle kyselyyn osallistuneelle korkeakoululle on toimitettu raportti oman organisaation vastauksista, jota ne voivat hyödyntää e-aineistojen hankinnassa. Kirjastot, kustantajat, e-aineistojen välittäjät, e-kirja-alustojen toimittajat ja muut toimijat voivat myös hyödyntää kyselyssä saatua palautetta parantaakseen opinnoissa ja opetuksessa tarvittavien e-kirjojen saatavuutta ja käytettävyyttä entistä paremaksi.

Liitteet

E-kirjat opintojen apuna - kysely

Tervetuloa vastaamaan e-kirjojen käyttöä koskevaan kyselyyn!

Tällä kyselyllä korkeakoulukirjastot keräävät opiskelijoiden kokemuksia e-kirjojen käytöstä opinnoissa.

E-kirjoilla tarkoitetaan sähköisessä muodossa olevia kirjoja, joita voit lukea esim. tietokoneen tai mobiililaitteen avulla.

Kyselyllä saadun palautteen perusteella kehitämme opinnoissasi tarvittavien e-kirjojen saatavuutta ja käytettävyyttä entistä paremmaksi, siksi mielipiteesi on erittäin tärkeä!

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja vastaajien yksityisyyttä kunnioittaen. Yksittäisten vastaajan antamat tiedot eivät ole raportoinnissa tunnistettavissa. Tutkimusaineisto arkistoidaan Yhteiskuntatieteelliseen tietöarkistoon tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen käyttöön.

Kyselylomake on avoinna **31.5.2016** asti.

Kysely on osa FinELib-konsortion e-kurssikirjahanketta. Kyselyn on toteuttanut Kansalliskirjasto yhdessä korkeakoulukirjastojen kanssa. Yhteyden kyselyn toteuttajiin saa osoitteesta: finelib@helsinki.fi

Kiitos osallistumisesta!

Opintoihin liittyvien kirjojen
käytöstä

Kuinka monta tuntia käytät
opiskeluun tyypillisen viikon
aikana?

- ☐ alle 10h
- ☐ 10 - 19h
- ☐ 20-29h
- ☐ 30-39h
- ☐ 40-49h
- ☐ 50-59h
- ☐ 60 tai enemmän

Kuinka monta tuntia käytät
opinnoissa tarvittavien kirjojen
lukemiseen tyypillisesti viikossa?

- ☐ alle 5h
- ☐ 5-10h
- ☐ 11-19h
- ☐ 20-29h
- ☐ 30-39h
- ☐ 40 tai enemmän

Kuinka montaa opinnoissa
tarvittavaa kirjaa luet keskimäärin
kuukaudessa?

- ☐ 0-1
- ☐ 2-3
- ☐ 4-5
- ☐ 6-7
- ☐ 8 tai enemmän

E-kirjojen käytöstä

Oletko lukenut e-kirjoja?

- ☐ Kyllä, olen lukenut opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ Kyllä, olen lukenut muita kuin opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ Olen yrittänyt, mutta se ei onnistunut
- ☐ En ole lukenut, enkä aiokaan lukea
- ☐ En ole lukenut, mutta aion lukea jatkossa opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ En ole lukenut, mutta aion lukea jatkossa muita kuin opintoihin liittyviä e-kirjoja

Jos e-kirjojen lukemiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia?

Jos olet lukenut opintoihin liittyviä e-kirjoja, mitä e-kirjoja olet lukenut viimeksi? Nimeä esimerkkejä

Oletko lainannut e-kirjoja kirjastosta?

- ☐ Kyllä, olen lainannut opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ Kyllä, olen lainannut muita kuin opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ Olen yrittänyt lainata e-kirjoja, mutta se ei onnistunut
- ☐ En ole lainannut, enkä aiokaan lainata
- ☐ En ole lainannut, mutta aion lainata jatkossa opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ En ole lainannut, mutta aion lainata jatkossa muita kuin opintoihin liittyviä e-kirjoja

Jos e-kirjojen lainaamiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia?

Oletko ostanut e-kirjoja?

- ☐ Kyllä, olen ostanut opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ Kyllä, olen ostanut muita kuin opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ Olen yrittänyt, mutta se ei onnistunut
- ☐ En ole ostanut, enkä aiokaan ostaa
- ☐ En ole ostanut, mutta aion ostaa jatkossa opintoihin liittyviä e-kirjoja
- ☐ En ole ostanut, mutta aion ostaa jatkossa muita kuin opintoihin liittyviä e-kirjoja

Jos e-kirjojen ostamiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia?

Millä laitteilla olet lukenut e-kurssikirjoja?

☐ Älypuhelin

☐ Tietokone

☐ Tabletti

☐ E-kirjojen lukulaite

☐ Muu, mikä?

☐ En ole lukenut e-kirjoja

Mitä e-kirjapalveluja olet käyttänyt opintoihisi liittyen?

- ☐ Cambridge
- ☐ Dawsonera
- ☐ Duodecimin Oppiportti
- ☐ EBL (Proquest Ebook Library)
- ☐ Ebrary
- ☐ EBSCO eBooks
- ☐ Ellibs
- ☐ Elsevier
- ☐ Emerald
- ☐ MyiLibrary
- ☐ Oxford
- ☐ SAGE
- ☐ Springer
- ☐ Talentumin Verkkokirjahylly
- ☐ Thieme (Clinical Collections ja ElectronicBook Library)
- ☐ Wiley
- ☐ World Scientific
- ☐ Muita, mitä?

- ☐ En tiedä
- ☐ En ole käyttänyt e-kirjapalveluja opinnoissani

Mistä olet saanut tietoa opintoihin liittyvistä e-kirjoista?

- ☐ Oppilaitokseni verkkosivuilta, ml. kirjaston verkkosivuilta
- ☐ Opettajilta
- ☐ Toisilta opiskelijoilta
- ☐ Kirjaston henkilökunnalta
- ☐ Muualta, mistä?

- ☐ En ole saanut lainkaan tietoa opintoihin liittyvistä e-kirjoista

Alla esitetään sarja väittämiä, jotka liittyvät e-kirjoihin erityisesti opiskelun osana. Vastaa väittämiin annetulla asteikolla sen mukaan, miten tarkasti väittämät vastaavat omaa kokemustasi.

Vastausvaihtoehdot:

5= Täysin samaa mieltä

4= Jokseenkin samaa mieltä

3= Ei samaa eikä eri mieltä

2= Jokseenkin eri mieltä

1= Täysin eri mieltä

	täysin samaa mieltä		täysin eri mieltä		
	5	4	3	2	1
Opinnoissa tarvitsemani kirjat ovat usein saatavilla e-kirjoina	☐	☐	☐	☐	☐
Löydän e-kirjat helposti oppilaitokseni kirjaston verkkopalvelusta	☐	☐	☐	☐	☐
E-kirjojen lukemiseen tarvittavien lukuohjelmien käyttöönottoaminen on helppoa	☐	☐	☐	☐	☐
E-kirjojen lukeminen on helppoa	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle on tärkeää, että voin tehdä e-kirjaan muistiinpanoja ja merkintöjä	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle olisi tärkeää, että pääsisin näkemään, mitä muistiinpanoja ja merkintöjä muut ovat tehneet e-kirjaan	☐	☐	☐	☐	☐
Haluan ladata e-kirjat omalle koneelle	☐	☐	☐	☐	☐
En halua ladata e-kirjoja omalle koneelle, vaan luen ne mieluummin verkkoyhteydellä selaimessa	☐	☐	☐	☐	☐
Saan tarvittaessa apua e-kirjojen käyttöön liittyvissä ongelmissa oppilaitokseni kirjastosta	☐	☐	☐	☐	☐
E-kirjat helpottavat ja nopeuttavat opintojani	☐	☐	☐	☐	☐
Valitsen jatkossa opiskellessa mieluummin e-kirjan kuin paperimuodossa olevan vastaavan kirjan	☐	☐	☐	☐	☐

Tarkenna halutessasi vastauksia

Millaisia e-kirjojen pitäisi mielestäsi olla, jotta ne toimisivat hyvin osana opintoja?

Taustatiedot

Syntymävuosi

Äidinkieli

- ☐ suomi
- ☐ Ruotsi
- ☐ Englanti
- ☐ Muu

Opintojen aloitusvuosi

Mitä tutkintoa suorittaa parhaillaan?

- ☐ Alempi korkeakoulututkinto yliopistossa
- ☐ Ylempi korkeakoulututkinto yliopistossa
- ☐ Ammattikorkeakoulututkinto
- ☐ Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- ☐ Muu, mikä

Oppilaitos

Valitse yliopisto

- ☐ Aalto-yliopisto
- ☐ Hanken Svenska handelshögskolan
- ☐ Helsingin yliopisto
- ☐ Itä-Suomen yliopisto
- ☐ Jyväskylän yliopisto
- ☐ Lapin yliopisto
- ☐ Lappeenrannan tekninen yliopisto
- ☐ Maanpuolustuskorkeakoulu
- ☐ Oulun yliopisto
- ☐ Taideyliopisto
- ☐ Tampereen tekninen yliopisto
- ☐ Tampereen yliopisto
- ☐ Turun yliopisto
- ☐ Vaasan yliopisto
- ☐ Åbo Akademi

Valitse ammattikorkeakoulu

- ☐ Centria ammattikorkeakoulu
- ☐ Diakonia ammattikorkeakoulu
- ☐ HAAGA-HELIA
ammattikorkeakoulu
- ☐ Humanistinen
ammattikorkeakoulu
- ☐ Hämeen ammattikorkeakoulu
- ☐ Höskolan på Åland
- ☐ Jyväskylän
ammattikorkeakoulu
- ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulu
- ☐ Karelia ammattikorkeakoulu
- ☐ Kymenlaakson
ammattikorkeakoulu
- ☐ Lahden ammattikorkeakoulu
- ☐ Lapin ammattikorkeakoulu
- ☐ Laurea ammattikorkeakoulu
- ☐ Metropolia
ammattikorkeakoulu
- ☐ Mikkelin ammattikorkeakoulu
- ☐ Oulun ammattikorkeakoulu
- ☐ Poliisiammattikorkeakoulu
- ☐ Saimaan ammattikorkeakoulu
- ☐ Satakunnan
ammattikorkeakoulu
- ☐ Savonia ammattikorkeakoulu
- ☐ Seinäjoen
ammattikorkeakoulu
- ☐ Tampereen
ammattikorkeakoulu
- ☐ Turun ammattikorkeakoulu
- ☐ Vaasan ammattikorkeakoulu
- ☐ Yrkeshögskolan Arcada
- ☐ Yrkeshögskolan Novia

Oppiala

Yliopisto:

- ☐ Eläinlääketieteellinen
- ☐ Farmasia
- ☐ Hammaslääketieteellinen
- ☐ Humanistinen
- ☐ Kasvatustieteellinen
- ☐ Kauppatieteellinen
- ☐ Kuvataideala
- ☐ Liikuntatieteellinen
- ☐ Luonnontieteellinen
- ☐ Lääketieteellinen
- ☐ Maatalous-metsätieteellinen
- ☐ Musiikkiala
- ☐ Oikeustieteellinen
- ☐ Psykologia
- ☐ Sotilasala
- ☐ Taideteollinen
- ☐ Teatteri- ja tanssiala
- ☐ Teknillistieteellinen
- ☐ Teologinen
- ☐ Terveystieteet
- ☐ Yhteiskuntatieteellinen

Ammattikorkeakoulu:

- ☐ Humanistinen ja kasvatusala
- ☐ Kulttuuriala
- ☐ Yhteiskuntatieteiden,
liiketalouden ja hallinnon ala
- ☐ Luonnontieteiden ala
- ☐ Tekniikan ja liikenteen ala
- ☐ Luonnonvara- ja ympäristöala
- ☐ Sosiaali-, terveys ja liikunta-
ala
- ☐ Turvallisuusala
- ☐ Matkailu-, ravitsemis ja
talousala

Muita kommentteja e-kirjoista tai tästä kyselystä

Liite 2 E-kirjat opetuksen tukena -kyselyn lomake

E-kirjat opetuksen tukena - kysely

Tervetuloa vastaamaan e-kirjojen käyttöä opetuksessa koskevaan kyselyyn!

Tällä kyselyllä korkeakoulukirjastot keräävät opettajien kokemuksia e-kirjoista.

E-kirjoilla tarkoitetaan sähköisessä muodossa olevia kirjoja, joita voit lukea esim. tietokoneen tai mobiililaitteen avulla.

Kyselyllä saadun palautteen perusteella kehitämme opetuksessa tarvittavien e-kirjojen saatavuutta ja käytettävyyttä entistä paremmaksi, siksi mielipiteesi on meille erittäin tärkeä!

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja vastaajien yksityisyyttä kunnioittaen. Yksittäisen vastaajan antamat tiedot eivät ole raportoinnissa tunnistettavissa. Tutkimusaineisto arkistoidaan Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen käyttöön.

Kysely on osa FinELib-konsortion e-kurssikirjahanketta. Kyselyn on toteuttanut Kansalliskirjasto yhdessä korkeakoulukirjastojen kanssa. Yhteyden kyselyn toteuttajiin saa osoitteesta: finelib@helsinki.fi

Kyselylomake on avoinna **31.5.2016** asti.

Kiitos osallistumisesta!

Opetuksessa tarvittavien kirjojen valinnasta ja käytöstä

Kun valitset opetuksessa käytettäviä kirjoja, mitä lähteitä käytät valintasi apuna?

☐ Kollegat

☐ Oppilaitoksen kirjasto

☐ Kustantajat

☐ Kirjakaupat

☐ Opiskelijat

☐ Muut, mitkä?

☐ En itse valitse opetuksessa käytettäviä kirjoja

Oletko valinnut opetuksessa käytettäväksi kirjoiksi sellaisia kirjoja, jotka ovat saatavissa e-kirjoina?

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ En tiedä

☐ En itse valitse opetuksessa käytettäviä kirjoja

Mitkä tekijät vaikuttavat siihen mitä kirjoja valitset opetuksessa käytettäväksi kirjoiksi?

Vaikuttaako opetuksessa käytettävien kirjojen valintaasi se, että kirja on saatavissa e-kirjana? Miten?

Oletko käyttänyt e-kirjoja osana opetustilannetta?

- ☐ Kyllä, usein
- ☐ Kyllä, joskus
- ☐ En ole, enkä aio käyttää jatkossakaan
- ☐ En ole, mutta aion käyttää jatkossa

Kokemuksia opetuksessa käytettävistä e-kirjoista

Oletko itse lukenut e-kirjoja?

- ☐ Kyllä, olen lukenut opetukseen liittyviä e-kirjoja
- ☐ Kyllä, olen lukenut muita kuin opetukseen liittyviä kirjoja
- ☐ Olen yrittänyt, mutta se ei onnistunut
- ☐ En ole lukenut, enkä aiokaan lukea
- ☐ En ole lukenut, mutta aion lukea jatkossa opetukseen liittyviä kirjoja
- ☐ En ole lukenut, mutta aion lukea jatkossa muita kuin opetukseen liittyviä e-kirjoja

Jos e-kirjojen lukemiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia?

Jos olet lukenut opetukseen liittyviä e-kirjoja, mitä e-kirjoja olet lukenut viimeksi? Nimeä esimerkkejä

Oletko lainannut e-kirjoja kirjastosta?

- ☐ Kyllä, olen lainannut opetukseen liittyviä e-kirjoja
- ☐ Kyllä, olen lainannut muita kuin opetukseen liittyviä e-kirjoja
- ☐ Olen yrittänyt lainata e-kirjoja, mutta se ei onnistunut
- ☐ En ole lainannut enkä aiokaan lainata
- ☐ En ole lainannut, mutta aion lainata jatkossa opetukseen liittyviä e-kirjoja
- ☐ En ole lainannut, mutta aion lainata jatkossa muita kuin opetukseen liittyviä e-kirjoja

Jos e-kirjojen lainaamiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia?

Oletko ostanut e-kirjoja?

- ☐ Kyllä, olen ostanut opetukseen liittyviä e-kirjoja
- ☐ Kyllä, olen ostanut muita kuin opetukseen liittyviä e-kirjoja
- ☐ Olen yrittänyt, mutta se ei onnistunut
- ☐ En ole ostanut, enkä aiokaan ostaa
- ☐ En ole ostanut, mutta aion ostaa jatkossa opetukseen liittyviä e-kirjoja
- ☐ En ole ostanut, mutta aion ostaa jatkossa muita kuin opetukseen liittyviä e-kirjoja

Jos e-kirjojen ostamiseen on liittynyt ongelmia, kerro millaisia?

Millä laitteilla olet lukenut e-kirjoja?

☐ Älypuhelin

☐ Tietokone

☐ Tablettitietokone

☐ E-kirjojen lukulaite

☐ Muu, mikä?

☐ En ole lukenut e-kirjoja

Alla esitetään sarja väittämiä, jotka liittyvät e-kurssikirjoihin. Vastaa väittämiin annetulla asteikolla sen mukaan, miten tarkasti väittämät vastaavat omaa kokemustasi.

Vastausvaihtoehdot:

5 = täysin samaa mieltä

4 = jokseenkin samaa mieltä

3 = ei samaa eikä eri mieltä

2 = jokseenkin eri mieltä

1 = täysin eri mieltä

	täysin samaa mieltä				täysin eri mieltä
	5	4	3	2	1
Opetusalaani liittyvät kirjat ovat usein saatavilla e-muodossa	☐	☐	☐	☐	☐
Saan oppilaitokseni kirjastosta helposti tietoa siitä, mitkä kirjat ovat saatavilla e-kirjoina	☐	☐	☐	☐	☐
E-kirjojen lukemiseen tarvittavien lukuohjelmien käyttöönottoaminen on helppoa	☐	☐	☐	☐	☐
E-kurssikirjojen lukeminen on helppoa	☐	☐	☐	☐	☐
E-kurssikirjojen käyttö opetustilanteessa on helppoa	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle on tärkeää, että opiskelijat voivat tehdä e-kurssikirjaan muistiinpanoja ja merkintöjä	☐	☐	☐	☐	☐
Saan tarvittaessa apua e-kurssikirjojen käyttöön liittyvissä ongelmissa oppilaitokseni kirjastosta	☐	☐	☐	☐	☐

Tarkenna halutessasi vastauksiasi

Ovatko opetus ja opiskelu mielestäsi hyötynneet siitä, että opintoihin liittyviä kirjoja on saatavissa e-muodossa? Miten?

Millaisia e-kirjojen pitäisi mielestäsi olla, jotta ne toimisivat hyvin osana opintoja ja opetusta?

Mitä oppialaasi liittyviä kirjoja haluaisit saataville e-kirjoina?

Taustatiedot

Syntymävuosi

Äidinkieli

☐ Suomi

☐ Ruotsi

☐ Englanti

☐ Muu

Oppilaitos

Valitse yliopisto

- ☐ Aalto-yliopisto
- ☐ Hanken Svenska
handelshögskolan
- ☐ Helsingin yliopisto
- ☐ Itä-Suomen yliopisto
- ☐ Jyväskylän yliopisto
- ☐ Lapin yliopisto
- ☐ Lappeenrannan teknillinen
yliopisto
- ☐ Maanpuolustuskorkeakoulu
- ☐ Oulun yliopisto
- ☐ Taideyliopisto
- ☐ Tampereen teknillinen
yliopisto
- ☐ Tampereen yliopisto
- ☐ Turun yliopisto
- ☐ Vaasan yliopisto
- ☐ Åbo Akademi

Valitse ammattikorkeakoulu

- ☐ Centria ammattikoulu
- ☐ Diakonia-ammattikorkeakoulu
- ☐ HAAGA-HELIA
ammattikorkeakoulu
- ☐ Humanistinen
ammattikorkeakoulu
- ☐ Hämeen ammattikorkeakoulu
- ☐ Högskolan på Åland
- ☐ Jyväskylän
ammattikorkeakoulu
- ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulu
- ☐ Karelia ammattikorkeakoulu
- ☐ Kymenlaakson
ammattikorkeakoulu
- ☐ Lahden ammattikorkeakoulu

-
-
- ☐ Lapin ammattikorkeakoulu
 - ☐ Laurea-ammattikorkeakoulu
 - ☐ Metropolia
Ammattikorkeakoulu
 - ☐ Mikkelin ammattikorkeakoulu
 - ☐ Oulun ammattikorkeakoulu
 - ☐ Poliisiammattikorkeakoulu
 - ☐ Saimaan ammattikorkeakoulu
 - ☐ Satakunnan
ammattikorkeakoulu
 - ☐ Savonia-ammattikorkeakoulu
 - ☐ Seinäjoen ammattikorkeakoulu
 - ☐ Tampereen
ammattikorkeakoulu
 - ☐ Turun ammattikorkeakoulu
 - ☐ Vaasan ammattikorkeakoulu
 - ☐ Yrkeshögskolan Arcada
 - ☐ Yrkeshögskolan Novia

Oppiala

Yliopisto

- ☐ Eläinlääketieteellinen
- ☐ Farmasia

-
- ☐ Hammaslääketieteellinen
 - ☐ Humanistinen
 - ☐ Kasvatustieteellinen
 - ☐ Kauppätieteellinen
 - ☐ Kuvataideala
 - ☐ Liikuntatieteellinen
 - ☐ Luonnontieteellinen
 - ☐ Lääketieteellinen
 - ☐ Maatalous-metsätieteellinen
 - ☐ Musiikkiala
 - ☐ Oikeustieteellinen
 - ☐ Psykologia
 - ☐ Sotilasala
 - ☐ Taideteollinen
 - ☐ Teatteri- ja tanssiala
 - ☐ Teknillistieteellinen
 - ☐ Teologinen
 - ☐ Terveystieteet
 - ☐ Yhteiskuntatieteellinen

Ammattikorkeakoulu:

- ☐ Humanistinen ja kasvatustieteiden ala
- ☐ Kulttuuriala
- ☐ Yhteiskuntatieteiden,
liiketalouden ja hallinnon ala
- ☐ Luonnontieteiden ala
- ☐ Tekniikan ja liikenteen ala
- ☐ Luonnonvara- ja ympäristöala
- ☐ Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala
- ☐ Turvallisuusala
- ☐ Matkailu-, ravitsemis ja
talousala

Muita kommentteja e-kurssikirjoista, muista e-kirjoista ja tästä kyselystä
